

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ**

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В БАНКАХ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

**для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
всіх форм навчання**

Обговорено та рекомендовано
на засіданні кафедри економіки,
обліку і оподаткування
Протокол № 9
від 5 червня 2023 року

ЧЕРНІГІВ 2023

Облік і звітність в банках: методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» всіх форм навчання / Укл.: Сидоренко О.О. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. 97 с.

- Укладач: **Сидоренко Олександр Олександрович**,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»
- Відповідальний
за випуск: **Дерій Жанна Володимирівна**,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»
- Рецензент: **Клименко Тетяна Вікторівна**,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Питання для самоконтролю	6
1.2. Теми рефератів	7
1.3. Завдання для розв'язання	8
1.4. Тести	15
Тема 2. ОБЛІК ГОТІВКОВИХ ТА РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ	18
2.1. Питання для самоконтролю	18
2.2. Теми рефератів	19
2.3. Завдання для розв'язання	20
2.4. Тести	35
Тема 3. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ БАНКУ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	38
3.1. Питання для самоконтролю	38
3.2. Теми рефератів	38
3.3. Завдання для розв'язання	39
3.4. Тести	41
Тема 4. ОБЛІК ДЕПОЗИТНИХ ТА КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ	44
4.1. Питання для самоконтролю	44
4.2. Теми рефератів	45
4.3. Завдання для розв'язання	45
4.4. Тести	52
Тема 5. ОБЛІК КАПІТАЛУ БАНКУ	55
5.1. Питання для самоконтролю	55
5.2. Теми рефератів	55
5.3. Завдання для розв'язання	56
5.4. Тести	60
Тема 6. ОБЛІК ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ БАНКУ	62
6.1. Питання для самоконтролю	62
6.2. Теми рефератів	62
6.3. Завдання для розв'язання	63
6.4. Тести	68
Тема 7. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ В БАНКАХ УКРАЇНИ	71
7.1. Питання для самоконтролю	71
7.2. Теми рефератів	72
7.3. Завдання для розв'язання	72
7.4. Тести	75
Тема 8. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ БАНКІВ	78
8.1. Питання для самоконтролю	78
8.2. Теми рефератів	79
8.3. Завдання для розв'язання	80
8.4. Тести	91
Рекомендована література	93

ВСТУП

Мета вивчення навчальної дисципліни «Облік і звітність в банках» полягає у формуванні науково-професійного світогляду бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» та системи знань з теоретичних основ і практики ведення обліку та складання звітності в банках України з урахуванням вимог національних нормативних документів з обліку та МСФЗ.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити 1 загальну (ЗК) та 2 спеціальні (фахові) компетентності (СК), передбачені освітньою програмою:

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК12. Здатність до професійного самовдосконалення. Здатність підтримувати належний рівень знань з обліку та оподаткування, постійно підвищувати свою професійну підготовку. Розуміння складових нормативно-правового забезпечення обліку та оподаткування, його мінливості та спроможність відстежувати його зміни та самонавчатися.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПР), передбачені освітньою програмою:

ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР24. Знати методичний інструментарій обліку та оподаткування зовнішньоекономічної діяльності і контролю валютних операцій фінансово-кредитними установами, розуміти особливості організації податкового та митного менеджменту, володіти принципами і методами визначення митної вартості товарів.

У підсумку, здобувач вищої освіти має знати: зміст, завдання та принципи бухгалтерського обліку в банках, його цілі та специфіку ведення; сутність операційної роботи в банках, вимоги до неї; особливості побудови Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках, синтетичний і аналітичний облік та

його параметри; складові нормативно-правового забезпечення обліку та оподаткування в банках України; правила реєстрації різних господарських операцій банків України у відповідності з чинною нормативною та методологічною базою; кореспонденцію рахунків при реєстрації різноманітних господарських операцій банку. Крім того, здобувач вищої освіти має вміти: визначати сутність об'єктів обліку та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності банку; відображати господарські операції банків України у системі рахунків бухгалтерського обліку; оформлювати первинні документи щодо обліку основних господарських операцій банку; використовувати методичний інструментарій обліку та оподаткування операцій в банках України; формувати фінансову звітність банків; проводити дослідження змін нормативно-правового забезпечення обліку та складання звітності в банках України та самонавчатись.

Методичні вказівки містять питання для самоконтролю, практичні завдання, теми рефератів та тестові питання.

Процес вивчення навчальної дисципліни «Облік і звітність в банках» неухильно пов'язаний з оволодінням значної кількості навчального матеріалу, більшість якого побудована на основі норм міжнародних стандартів фінансової звітності, законів та інших нормативно-правових актів, що відповідно вимагає від здобувача вищої освіти не тільки знати відповідні норми, а й вміти їх використовувати на практиці. На думку автора, саме виконання практичних робіт у поєднанні із застосуванням питань самоконтролю й тестових питань, будуть сприяти більш глибокому засвоєнню матеріалу, навчить здобувачів використовувати теоретичний матеріал при вирішенні конкретних ситуацій.

Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть назву нормативно-правового акту, в якому зазначено обов'язок використання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) банками України.
2. Наведіть назву основоположного нормативного документу, що визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків.
3. Перелічіть складові банківської системи України.
4. Наведіть визначення понять «банк», «банк з іноземним капіталом», «державний банк».
5. Наведіть назву органу, який здійснює регулювання та банківський нагляд в Україні.
6. У яких формах можуть бути створені банки в Україні?
7. Яка мінімальна кількість учасників місцевого (у межах області) кооперативного банку?
8. Опишіть функції центрального кооперативного банку.
9. Для яких цілей банки можуть створювати банківські спілки та асоціації?
10. Чи є на рівні законодавства вимоги до засновників та власників істотної участі в банках України?
11. Які організації не можуть бути засновниками банку?
12. Чи можна здійснювати банківську діяльність без отримання банківської ліцензії?
13. Протягом якого періоду необхідно подати документи до НБУ юридичною особою, яка має намір здійснювати банківську діяльність, для отримання банківської ліцензії?
14. Наведіть перелік документів необхідних для отримання банківської ліцензії.
15. Наведіть порядок дії НБУ та строки надання відповіді про надання банківської ліцензії чи про відмову в її наданні.
16. Що включає в себе регулятивний капітал банку?
17. В якому розмірі можна створювати додатковий капітал банку?
18. Чому має дорівнювати мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність?
19. Опишіть види органів управління банку та їх функції.
20. Чи існують, на рівні нормативно-правового регулювання, вимоги щодо внутрішнього контролю банку України?
21. Наведіть коло осіб які є керівниками банку.

22. Наведіть вимоги законодавства України щодо освіти, досвіду роботи і т.д, які висуваються до керівників банків України.
23. Який порядок погодження керівників банку з НБУ існує в Україні?
24. Які є форми державного регулювання діяльності банків України?
25. Надайте характеристику форми адміністративного регулювання.
26. Надайте характеристику форми індикативного регулювання.
27. Опишіть складові нормативно-правового регулювання організації та ведення бухгалтерського обліку в банках України.
28. Стандарти та тлумачення, видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), які охоплюють: а) Міжнародні стандарти фінансової звітності; б) Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; в) Тлумачення КТМФЗ; та г) Тлумачення ПКТ – ще називають?
29. Наведіть визначення понять «контрактивні рахунки», «контрарні рахунки», «контрпасивні рахунки».
30. Опишіть особливості застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.
31. Чи існують вимоги до нумерації рахунків аналітичного обліку?
32. Скільки класів рахунків виділено в Плані рахунків бухгалтерського обліку банків України?
33. Наведіть перелік міжбанківських операцій.
34. За якою системою ведеться облік операцій за позабалансовими рахунками?
35. За яких умов позабалансовий рахунок є активним?
36. За яких умов позабалансовий рахунок є пасивним?
37. Розкрийте економічний зміст ознаки рахунків згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: А; П; АП; КА; КП.
38. Опишіть схему формування рахунків аналітичного обліку.
39. Перелічіть види основної діяльності банку.
40. Наведіть види кредитних операцій банку.
41. Наведіть визначення понять «бухгалтерський облік в банках», «внутрішньобанківські операції», «внутрішньобанківські рахунки».
42. Наведіть визначення понять «облікова політика», «оцінка», «сторно».
43. Що повинна забезпечувати організація бухгалтерського обліку в банку?
44. Наведіть визначення понять «операційний день», «операційний час».
45. Наведіть основні складові облікової політики банку.
46. Що таке бухгалтерський контроль?

1.2. Теми рефератів

1. Етапи становлення та розвитку банківської системи України.
2. Роль банківського сектору в розвитку економіки України.
3. Функції та права Національного банку України.
4. Регулювання банківської діяльності в Україні.

5. Форми державного регулювання діяльності банків України.
6. Нормативно-правове регулювання організації та ведення бухгалтерського обліку в банках України.
7. Особливості застосування Плану рахунків банків України.
8. Особливості позабалансового обліку в банках України.
9. Види банківської діяльності та особливості відображення інформації щодо них в обліку банку.
10. Організація бухгалтерського обліку в банках України.

1.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України в банківській сфері. Визначення наведені у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: банківська система України; банк; банк з іноземним капіталом; державний банк; основний капітал банку; субординований борг; Міжнародні стандарти фінансової звітності.

Термін	Визначення терміну
	банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному іноземному інвестору, становить не менше 10 відсотків
	включає статутний капітал і розкриті резерви, які створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у статутний капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів.
	складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України відповідно до положень цього Закону та інших законів України.
	банк, 100 відсотків статутного капіталу якого належить державі
	юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги
	це стандарти та тлумачення, видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО). Вони охоплюють: а) Міжнародні стандарти фінансової звітності; б) Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; в) Тлумачення КТМФЗ; та г) Тлумачення ПКТ
	звичайні незабезпечені банком боргові капітальні інструменти, які за умовою договору не можуть бути заборонені з банку раніше 5 років, а у випадку банкрутства чи ліквідації повертаються інвестору після погашення претензій всіх інших кредиторів

Завдання 2. Нижченаведена таблиця містить класи рахунків відповідно до плану рахунків в банках України. Необхідно навести узагальнену характеристику (призначення) класів рахунків заповнивши для цього другий стовпець.

Клас	Характеристика
Клас 1	
Клас 2	
Клас 3	
Клас 4	
Клас 5	
Клас 6	
Клас 7	
Клас 8	
Клас 9	

Завдання 3. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України щодо обліку і звітності в банках. Визначення наведені у довільному порядку.

Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: аналітичні рахунки; бухгалтерський облік в банках; відповідальний виконавець; внутрішньобанківські операції; внутрішньобанківські рахунки; клієнтські рахунки; облікова політика; операція банку; оцінка; первинний документ; сторно.

Термін	Визначення терміну
	операції банку, що не пов'язані з виконанням доручень клієнтів
	процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передавання інформації про операції банку зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень
	усі інші рахунки аналітичного обліку, що не належать до клієнтських рахунків
	реєстри аналітичного обліку
	сукупність принципів, методів і процедур, що використовується банком для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності
	рахунки, за якими обліковуються кошти, розпорядником яких є клієнти банку. До клієнтських рахунків належать кореспондентські, поточні, вкладні (депозитні) рахунки, рахунки умовного зберігання (ескроу), розрахункові рахунки
	процес визначення грошових сум, за якими мають визнаватися і відображатися елементи фінансових звітів у Звіті про фінансовий стан (Баланс) та у Звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати); основа оцінки - певна ідентифікована властивість (наприклад, історична собівартість, справедлива вартість чи вартість виконання) статті, що оцінюється. Застосування основи оцінки до активу чи зобов'язання породжує оцінку цього активу чи зобов'язання та відповідних доходів і витрат
	працівник банку, який відповідно до його службових обов'язків та/або розпорядження керівництва банку має повноваження виконувати певні операції та несе відповідальність за їх належне виконання
	документ, який містить відомості про операцію
	спосіб виправлення помилок у реєстрах бухгалтерського обліку шляхом зворотного запису на величину помилки та одночасного зазначення правильної суми. Виправлення вносяться до реєстру бухгалтерського обліку в тому звітному періоді, у якому виявлені помилки, що можуть виникати під час математичних підрахунків, застосування облікової політики, неправильної інтерпретації фактів, помилкового зарахування та/або списання коштів за рахунками, неналежного виконання посадових обов'язків
	дія або подія, внаслідок якої відбуваються зміни у фінансовому стані банку та яка відображається за балансовими або позабалансовими рахунками банку

Завдання 4. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України щодо обліку і звітності в банках. Визначення наведені у довільному порядку.

Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: дебіторська заборгованість; капітал банку; контрактивні рахунки; контрарні рахунки; контрпасивні рахунки; кредиторська заборгованість; План рахунків; транзитні рахунки.

Термін	Визначення терміну
	рахунки, що використовують для обліку платежів на час до перерахування їх за призначенням згідно з нормативно-правовими актами Національного банку України з питань бухгалтерського обліку або договорами.
	сума зобов'язань банку юридичним і фізичним особам на певну дату щодо надання активів, послуг, інших зобов'язань банку;
	рахунки бухгалтерського обліку, показники яких використовуються для регулювання оцінки об'єктів обліку, що відображені в інших рахунках;
	контрарні рахунки, що використовуються для регулювання показників пасивних рахунків. Відображення операцій за цими рахунками здійснюється за методами відображення операцій за активними рахунками;
	залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань;
	систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку, що використовується для детальної та повної реєстрації всіх банківських операцій з метою забезпечення потреб складання фінансової звітності;
	сума вимог банку до юридичних і фізичних осіб на певну дату щодо отримання активів, послуг;
	контрарні рахунки, що використовуються для регулювання показників активних рахунків. Відображення операцій за цими рахунками здійснюється за методами відображення операцій за пасивними рахунками;

Завдання 5. Проаналізувавши План рахунків бухгалтерського обліку банків України необхідно виокремити основні рахунки обліку, які будуть використані за видами діяльності банку.

Види діяльності	Види та характеристика рахунків
Відкриття та ведення поточних рахунків клієнтів	
Залучення депозитів	
Розміщення залучених у вклади, коштів та банківських металів	

Завдання 6. Проаналізувавши План рахунків бухгалтерського обліку банків України необхідно проставити рахунки обліку до нижче наведених статей.

№	Статті	Рахунок обліку
1	Банкноти та монети в касі банку	
2	Банківські метали в банку	
3	Резерви за банківськими металами, наявність яких є непідтвердженою	
4	Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України	
5	Кореспондентський рахунок Національного банку України в банку	
6	Кредити, що отримані від Національного банку України на підтримку ліквідності	
7	Депозитні сертифікати Національного банку України, розміщені в банках України, що обліковуються за амортизованою собівартістю	
8	Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках	
9	Кореспондентські рахунки інших банків	
10	Кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	
11	Земельні ділянки	
12	Фінансовий лізинг (оренда), що наданий суб'єктам господарювання, який обліковується за амортизованою собівартістю	
13	Кредити на поточні потреби, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	
14	Поточні рахунки клієнтів, які утримуються за рахунок Державного бюджету України	
15	Кошти на вимогу суб'єктів господарювання	
16	Строкові вклади (депозити) суб'єктів господарювання	
17	Строкові вклади (депозити) фізичних осіб	
18	Кошти на вимогу небанківських фінансових установ	
19	Резерви під дебіторську заборгованість за операціями з клієнтами банку	
20	Запаси на складі	
21	Дорогоцінні метали в дорозі	
22	Доходи майбутніх періодів	
23	Витрати майбутніх періодів	
24	Нараховані доходи за розрахунково-касове обслуговування	
25	Договірне зобов'язання	
26	Кредиторська заборгованість за податком на прибуток	
27	Заборгованість працівникам банку на відрядження	
28	Субординований борг банку	
29	Інвестиції в асоційовані небанківські фінансові установи	
30	Нематеріальні активи	
31	Основні засоби	
32	Активи з права користування	
33	Статутний капітал банку	
34	Резервні фонди	
35	Нерозподілені прибутки минулих років	
36	Результати переоцінки основних засобів	

Завдання 7. Необхідно перевірити чи виконується головне бухгалтерське рівняння на підставі залишків за статтями балансу та вказати відповідні рахунки бухгалтерського обліку:

№	Статті	Сума, млн. грн	Активи, зобов'язання чи капітал	Рахунок обліку
1	Кошти на вимогу суб'єктів господарювання	100		
2	Строкові вклади (депозити) суб'єктів господарювання	150		
3	Будівлі, споруди, обладнання та інші основні засоби банку	420		
4	Банкноти та монети в касі банку	156		
5	Банкноти та монети в касі відділень банку	29		
6	Строкові вклади (депозити) Національного банку України	450		
7	Облігації внутрішньої державної позики, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	125		
8	Кредити овернайт, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю	255		
9	Кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	603		
10	Кошти на вимогу фізичних осіб	400		
11	Нараховані витрати за коштами на вимогу фізичних осіб	25		
12	Резерв за коштами на вимогу фізичних осіб	50		
13	Статутний капітал	350		
14	Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України	470		
15	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (власників)	42		
16	Емісійні різниці	12		
17	Непокриті збитки минулих років	9		
18	Знос основних засобів	12		
19	Строкові вклади (депозити) фізичних осіб	100		

Активи =

Зобов'язання =

Власний капітал =

Перевірка головного бухгалтерського рівняння:

Завдання 8. На підставі даних наведених в завданні 7, та з урахуванням господарських операцій здійснених у звітному періоді, необхідно визначити як зміниться структура та підсумок активів, зобов'язань та капіталу.

Господарські операції здійснені у звітному періоді:

1. Суб'єкт господарювання перевів зі свого поточного рахунку кошти на непоточний депозит в цьому ж банку на суму 20 млн. грн;
2. Суб'єкт господарювання безготівково погасив тіло кредиту в поточну діяльність на суму 73 млн. грн;
3. Фізична особа закрила депозит та отримала гроші готівкою на суму 2 млн. грн;
4. Погашено в повному розмірі безготівково кредити овернайт, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю.
5. Фізична особа через касу банку вклала кошти на депозит у розмірі 855 тис.грн.
6. За результатами інших операцій, банк за звітний період, отримав чистий прибуток на суму 15 млн. грн (умовно: всі доходи та витрати були відповідно отримані чи оплачені в безготівковій формі).

Завдання 9. Проаналізувавши План рахунків бухгалтерського обліку банків України необхідно відновити економічний зміст господарських операцій відображених за допомогою наступних бухгалтерських проведення:

Проводка	Зміст господарської операції
1. Дт 1001 Кт 2650	
2. Дт 1200 Кт 2600	
3. Дт 1001 Кт 2620	
4. Дт 2600 Кт 1200	
5. Дт 1005 Кт 2600	
6. Дт 1001 Кт 1005	
7. Дт 2520 Кт 1002	
8. Дт 1600 Кт 1200	
9. Дт 1007 Кт 1001	
10. Дт 3652 Кт 1001	
11. Дт 1001 Кт 3550	
12. Дт 7399 Кт 1002	
13. Дт 1001 Кт 1002	
14. Дт 1001 Кт 6399	
15. Дт 1200 Кт 2909	
16. Дт 2620 Кт 1500	
17. Дт 3510 Кт 1500	
18. Дт 7399 Кт 3510	

1.4. Тести

1. Банківська система України складається з:

- а) Національного банку України;
- б) інших банків;
- в) філій іноземних банків;
- г) всі відповіді вірні.

2. Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, зобов'язана:

- а) протягом року з дня державної реєстрації подати Національному банку України документи для отримання банківської ліцензії;
- б) протягом кварталу з дня державної реєстрації подати Національному банку України документи для отримання банківської ліцензії;
- в) протягом місяця з дня державної реєстрації подати Національному банку України документи для отримання банківської ліцензії;
- г) протягом 10 робочих днів з дня державної реєстрації подати Національному банку України документи для отримання банківської ліцензії.

3. Регулятивний капітал банку включає:

- а) основний та резервний капітал;
- б) основний капітал та розкриті резерви;
- в) основний капітал та нерозкриті резерви;
- г) основний і додатковий капітал.

4. Сума субординованого боргу, включеного у капітал, щорічно зменшується на:

- а) 10 відсотків її первинного розміру протягом десяти останніх років дії договору;
- б) 20 відсотків її первинного розміру протягом п'яти останніх років дії договору;
- в) 25 відсотків її первинного розміру протягом чотирьох останніх років дії договору.
- г) вірна відповідь відсутня.

5. Додатковий капітал не може бути більш як:

- а) 100 відсотків основного капіталу;
- б) 50 відсотків основного капіталу;
- в) 10 відсотків основного капіталу;
- г) додатковий капітал може бути будь-який.

6. Мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність не може бути меншим

- а) 500 млн грн;
- б) 10 млн євро;
- в) 200 млн грн;
- г) обмеження відсутнє.

7. У разі втрати на суму, що перевищує 15 відсотків капіталу банку Правління банку зобов'язане проінформувати НБУ протягом:

- а) семи робочих днів;
- б) трьох робочих днів;
- в) трьох календарних днів;
- г) семи календарних днів.

8. Реєстрація банків і ліцензування їх діяльності - це:

- а) індикативне регулювання;
- б) адміністративне регулювання

9. Банки ведуть облік відповідно до:

- а) ПСБО;
- б) НПСБО;
- в) МСФЗ;
- г) вірна відповідь відсутня.

10. Рахунки, що використовуються для регулювання показників активних рахунків, це:

- а) активні рахунки;
- б) пасивні рахунки;
- в) активно-пасивні рахунки;
- г) контрактивні рахунки;
- д) контрпасивні рахунки.

11. Рахунки, що використовують для обліку платежів на час до перерахування їх за призначенням згідно з нормативно-правовими актами Національного банку України з питань бухгалтерського обліку або договорами, це:

- а) контрарні рахунки;
- б) транзитні рахунки.

12. Управлінський облік здійснюється за рахунками класу:

- а) 5;
- б) 7;
- в) 8;
- г) 9.

13. План рахунків складається з:

- а) 5 класів;
- б) 7 класів;
- в) 8 класів;
- г) 9 класів.

14. Доходи відображають на класі рахунків:

- а) 5;
- б) 6;
- в) 7;
- г) 8;
- є) 9.

15. Витрати відображають на класі рахунків:

- а) 5;
- б) 6;
- в) 7;
- г) 8;
- є) 9.

16. Позабалансовий рахунок є активним:

- а) якщо під час переведення його на баланс дебетується балансовий рахунок;
- б) якщо під час переведення його на баланс кредитується балансовий рахунок;
- в) позабалансовий рахунок не може бути активним.

17. Державний банк - це:

- а) банк, 100 відсотків статутного капіталу якого належить державі;
- б) банк, 75 відсотків статутного капіталу якого належить державі;
- в) банк, 50+1 голос відсотків статутного капіталу якого належить державі.

18. Не є змінами в обліковій політиці:

- а) застосування облікової політики до операцій, інших подій або умов, що відрізняються за сутністю від тих, що відбувалися раніше;
- б) застосування нової облікової політики до операцій, інших подій або умов, які не відбувалися раніше або були несуттєвими.
- в) всі відповіді вірні.

19. Державний банк може існувати лише у формі:

- а) повного товариства;
- б) командитного товариства;
- в) кооперативного банку;
- г) акціонерного товариства.

Тема 2. ОБЛІК ГОТІВКОВИХ ТА РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

2.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть перелік основних нормативно-правових документів з обліку готівкових операцій банку.
2. Наведіть визначення понять «Касове обслуговування», «Каса банку», «Операційна каса», «Автоматична касова машина».
3. Що має забезпечити банк під час здійснення касових операцій?
4. Наведіть основне коло питань які мають бути відображені у Положенні про організацію роботи щодо здійснення касових операцій.
5. Наведіть перелік вимог щодо осіб які допускаються до касових операцій в банках України.
6. Яким чином має бути обладнано місце касира банку?
7. Наведіть перелік касових документів, які оформлюються банками та назву нормативного акту, яким вони затверджені.
8. Якими касовими документами оформлюються операції із цінностями, які обліковуються на позабалансових рахунках?
9. Наведіть перелік обов'язкових реквізитів, які мають бути присутні у касовому документі банку.
10. Наведіть строк дійсності грошового чеку.
11. В яких випадках банк застосовує прибутково-видаткові касові ордери?
12. Яку позначку роблять в касових документах в операційний або післяопераційний час?
13. Наведіть перелік прибуткових касових документів банку якими оформлюються операцій з приймання готівки національної валюти.
14. Наведіть перелік прибуткових касових документів банку якими оформлюються операцій з приймання готівки іноземної валюти/банківських металів.
15. Наведіть перелік видаткових касових документів банку якими оформлюються операцій з видачі готівки національної валюти.
16. Наведіть перелік видаткових касових документів банку якими оформлюються операцій з видачі готівки іноземної валюти/банківських металів.
17. Наведіть бухгалтерське проведення за операцією «прийнято готівку з метою зарахування на поточний рахунок суб'єкта господарювання».
18. Наведіть бухгалтерські проведення за операціями «приймання готівки від фізичних та юридичних осіб для зарахування на рахунки інших юридичних та фізичних осіб».
19. Яким бухгалтерським проведенням буде відображена операція «отримані комісійні за послуги банку, що сплачені готівкою»?

20. Наведіть основні бухгалтерські проведення щодо обліку операцій з видачі клієнтам готівки.
21. Опишіть обліковий аспект відображення інформації щодо операції вилучення з обігу з метою передавання на дослідження сумнівних банкнот.
22. Що таке підкріплення банків готівкою?
23. Наведіть перелік нормативних документів якими регламентовано процес обліку кореспондентських відносин між банківськими установами.
24. Платіжна інструкція – це?
25. Яке право має платник при заповненні платіжної інструкції щодо заповнення дати валютування?
26. Опишіть порядок виконання надавачами платіжних послуг дебетового переказу коштів за згодою платника.
27. Опишіть порядок виконання надавачами платіжних послуг дебетового переказу коштів без згоди платника.
28. Акредитиви та порядок їх обліку.
29. Опишіть процес обліку заготовок платіжних карток, персоніфікованих платіжних карток та конвертів з ПІН-кодами.
30. Опишіть процес обліку операцій з переказу (зарахування) коштів на поточні рахунки фізичних осіб.

2.2. Теми рефератів

1. Загальні засади касового обслуговування в банках України.
2. Нормативно-правове забезпечення обліку касових операцій в банках України.
3. Організація роботи щодо здійснення касових операцій в банках України.
4. Документальне оформлення готівкових операцій в банках України.
5. Бухгалтерський облік приймання готівки в банках України.
6. Бухгалтерський облік операцій із видачі готівки в банках України.
7. Облік внутрішньобанківських та інших операцій банків з використанням готівки.
8. Облік операцій з передавання готівки між банками, між банками та інкасаторськими компаніями.
9. Організація та облік кореспондентських відносин між банківськими установами.
10. Облік розрахункових операцій клієнтів банку.
11. Нормативно-правове забезпечення обліку розрахункових операцій в банках України.
12. Облік акредитивів в банках України.
13. Облік розрахунків з використанням платіжних карток.

2.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України в банківській сфері. Визначення наведені у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: операційна каса; ПТКС; автоматична касова машина; оброблення готівки; пачка банкнот; післяопераційний час.

Термін	Визначення терміну
	частина робочого дня банку (філії, відділення) після закінчення операційного часу, уключаючи роботу у вихідні та святкові дні, протягом якої здійснюються касові операції з їх відображенням у бухгалтерському обліку не пізніше наступного операційного дня.
	1000 банкнот одного номіналу і зразка, що складається з 10 корінців банкнот по 100 банкнот (менше 10 корінців - неповна пачка)
	технічний пристрій, що дає змогу користувачу платіжних послуг ініціювати платіжну операцію готівкою, а також виконувати інші операції відповідно до функціональних можливостей цього пристрою
	частина приміщень касового вузла банку (філії, відділення), в якій здійснюються касові операції
	комплекс операцій, що включає визначення справжності та платіжності банкнот (монет), сортування, перераховування, формування та пакування
	машина, що обслуговує клієнтів у автоматичному або частково автоматичному режимі. До АТМ належать програмно-технічний комплекс самообслуговування (далі - ПТКС) та банкомати, депозитні системи, пристрої з видачі/приймання готівки та інших цінностей

Завдання 2. Необхідно записати бухгалтерські проведення до господарських операцій наведених в таблиці.

Господарська операція	Дебет	Кредит
Прийнято готівку через касу банку на поточні рахунки клієнтів, які утримуються за рахунок Державного бюджету України		
В касу відділення банку внесено готівкою у національній валюті кошти для їх зарахування на рахунок «Кошти бюджетних установ, що включаються до спеціального фонду Державного бюджету України».		
Внесок суб'єктом господарювання готівкових коштів національної валюти на власний поточний рахунок		
Небанківська фінансова установа внесла готівкою через відділення каси банку національну валюту		
Приймання готівки від фізичних осіб для зарахування на власний рахунок		
Приймання готівки від фізичних осіб для зарахування на рахунок умовного зберігання (ескроу)		
Приймання касою банку готівки для сплати комунальних платежів		
В касу банку прийнято комісійні за послуги банку, що сплачені готівкою		
Оприбуткована готівка клієнта, після її перерахування, яка була в нього інкасована		

Завдання 3. Необхідно записати бухгалтерські проведення до господарських операцій наведених в таблиці.

Господарська операція	Дебет	Кредит
Отримання коштів інкасаторами банку від суб'єкта господарювання		
Оприбутковано у касу відділення банку інкасовані кошти після перерахування грошової виручки		
Виявлена нестача грошей в інкасаторських сумках		
Отримання готівки за допомогою програмно-технічного комплексу самообслуговування для подальшого зарахування на рахунок небанківської фінансової установи		
Зараховано на рахунок небанківської фінансової установи кошти отримані через ПТКС		
Видача готівки національної валюти суб'єкту господарювання з його рахунку на вимогу через касу відділення банку		
Фізична особа відкрила депозит та отримала кошти в касі банку		
Виплата готівки бюджетній організації за грошовим чеком		
Виплата готівкою заробітної плати працівникам банку		
Виплата відпускних працівникам банку у готівковій формі		
Видано готівкою у національній валюті кошти як аванс працівнику банку на відрядження		
Видано готівкою у національній валюті кошти як аванс працівнику банку на господарські витрати		
Повернення підзвітною особою невикористаних коштів в касу відділення банку після повернення з відрядження		
Повернення підзвітною особою невикористаних коштів в касу банку після використання їх частини на господарські потреби		
Вилучені з обігу з метою передавання на дослідження сумнівні банкноти (монети)		
Відправлення на дослідження в установленому порядку сумнівних банкнот (монет)		
Банкноти визнано неплатіжними		
Виявлено надлишок готівки в кінці операційного дня в касі банку		
В результаті проведення ревізії операційної каси банку виявлена нестача готівки		
Сума недостачі до встановлення осіб, які мають відшкодувати зазначені недостачі, відображена на позабалансі		
Віднесена сума недостачі на винну особу та закрито позабаланс		
Утримано із заробітної плати сума недостачі з винної особи працівника банку		

Завдання 4. Необхідно записати бухгалтерські проведення до господарських операцій (звести в таблиці до завдання): а) перераховано 1 млн грн банком на користь НБУ з метою отримання підкріплення готівки національної валюти; отримано та оприбутковано готівку в касу банку на суму 999 тис грн. Недостача була відшкодована безготівково; б) перераховано 1 млн грн банком на користь НБУ з метою отримання підкріплення готівки національної валюти; отримано та оприбутковано готівку в касу банку на суму 1,01 млн грн.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 5. Необхідно записати бухгалтерські проведення до господарських операцій (звести в таблиці до завдання): а) банк передав готівку до НБУ власними підрозділами на суму 562 тис грн та після їх надходження до НБУ отримав відповідну суму на коррахунок у НБУ; б) банк здав готівку до НБУ через підрозділи перевезення іншого банку на суму 563 тис. грн, в свою чергу НБУ безготівково оплатив 562 тис. грн. При цьому відомо, що неможливо встановити винних осіб.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 6. Необхідно відновити зміст господарських операцій за наведеними бухгалтерськими проведеннями.

Господарська операція	Дебет	Кредит
	1811	1200
	2807	1200
	1001	1811
	1002	2807
	1007	1001
	1811	1007
	1200	1811
	2807	1002
	1200	2807

Завдання 7. Банк «А» отримав готівку від банку «Б» на суму 500000 грн, за яку попередньо була зроблена безготівкова оплата. Необхідно зробити бухгалтерські проведення для банку А та Б.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 8. Банк «А» отримав готівку від банку «Б» на суму 500000 грн, за яку після чого було зроблено безготівкову оплату.

Необхідно зробити проводки для банку А та Б.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 9. Необхідно зробити можливі бухгалтерські проведення до господарських операцій, визначити види первинних документів, якими вони будуть оформлені та заповнити їх:

- 1) Суб'єкт господарювання ТОВ «А» здав виручку через касу відділення банку на суму 326 тис. грн;
- 2) ТОВ «А» зняло, з власного рахунку на вимогу, готівкою, через касу відділення банку, кошти для виплати заробітної плати на суму 122 тис. грн;
- 3) Менеджер банку по роботі з клієнтами отримав кошти готівкою з каси відділення банку на суму 6500 грн для забезпечення потреб на період відрядження;
- 4) Отримано в касу відділення банку кошти від фізичної особи Іванова О.О. як оплата за електроенергію «Чернігів обл. енерго» на суму 356 грн;
- 5) Фізична особа відкрила депозит та внесла готівкою через касу відділення банку 6700 грн;
- 6) Через касу відділення банку фізична особа Сидоров О.О. отримав зі своєї картки заробітну плату у сумі 9500 грн;
- 7) Виявлено та передано до НБУ готівку, в тому числі не придатну до обігу на суму 56 тис грн.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Додаток 11
до Інструкції про порядок організації
касової роботи банками та проведення
платіжних операцій надавачами
платіжних послуг в Україні
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
21.06.2022 № 128)
(підпункт 1 пункту 102 розділу VI)

Платіжна інструкція на переказ готівки № _____

Дата здійснення платіжної операції _____ Дата валютування _____

Назва валюти		№ рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
Загальна сума (цифрами)				

Платник/ініціатор _____

Код платника¹ / код ініціатора¹ _____

Надавач платіжних послуг платника² _____

Отримувач _____

Код отримувача² _____

Надавач платіжних послуг отримувача _____

Загальна сума _____
(словами)

Призначення платежу _____

Пред'явлений документ¹ _____

серія ____ № _____ виданий _____
(номер документа) (найменування установи, яка видала документ)

(дата видачі документа)

(дата народження особи) (місце проживання особи)

З умовами договору про надання платіжних послуг згоден³ _____
(підпис платника/ініціатора)

Підпис надавача платіжних послуг _____
Додаткові реквізити _____

Квитанція до платіжної інструкції на переказ готівки № _____
Дата здійснення платіжної операції _____ Дата валютування _____

Назва валюти		№ рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
	Дебет			
	Кредит			
Загальна сума (цифрами)				

Платник/ініціатор _____
Код платника¹ / код ініціатора¹ _____
Надавач платіжних послуг платника² _____
Отримувач _____
Код отримувача² _____
Надавач платіжних послуг отримувача _____
Загальна сума _____
(словами)

Призначення платежу _____
З умовами договору про надання платіжних послуг згоден³ _____
(підпис платника/ініціатора)

Підпис надавача платіжних послуг _____

¹ Заповнюється в разі ідентифікації користувачів відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

² Реквізити зазначаються в разі здійснення платіжної операції для зарахування на рахунок, відкритий в іншому надавачеві платіжних послуг.

³ Підпис платника/ініціатора проставляється електронний/власноручний.

Додаток 14
до Інструкції про порядок організації
касової роботи банками та проведення
платіжних операцій надавачами
платіжних послуг в Україні
(підпункт 4 пункту 102 розділу VI)

Прибутковий касовий ордер № _____

_____ (дата здійснення касової операції)

_____ [найменування банку (філії, відділення)]

Платник _____

Назва валюти	Дебет Кредит	№ рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
_____			_____	_____
_____		_____	_____	_____
Загальна сума (цифрами)				

Загальна сума _____
(словами)

Призначення платежу _____

Підстава _____

Пред'явлений документ _____ № _____

_____ (посвідчення, перепустка)

Підпис платника

Підписи банку

Додаток 13
до Інструкції про порядок організації
касової роботи банками та проведення
платіжних операцій надавачами
платіжних послуг в Україні
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
21.06.2022 № 128)
(підпункт 3 пункту 102 розділу VI)

Дата здійснення платіжної операції _____

Платіжна інструкція на видачу готівки № _____

Надавач платіжних послуг отримувача _____

Отримувач _____

Назва валюти	Дебет Кредит	№ рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
Загальна сума (цифрами)				

Загальна сума _____
(словами)

Зміст операції _____

Пред'явлений документ _____

серія ____ № _____ виданий _____
(номер документа) (найменування установи, яка видала документ)

_____ (дата видачі документа)

(дата народження особи)¹ _____ (місце проживання особи)¹

З умовами договору про надання платіжних послуг згоден² _____
(підпис отримувача)

Підпис надавача платіжних послуг _____

¹ Зазначається в разі потреби ідентифікації користувача.

² Підпис отримувача проставляється електронний/власноручний.

Додаток 15
до Інструкції про порядок організації
касової роботи банками та проведення
платіжних операцій надавачами
платіжних послуг в Україні
(підпункт 5 пункту 102 розділу VI)

Видатковий касовий ордер № _____

_____ (дата здійснення касової операції)

_____ [найменування банку (філії, відділення)]

Отримувач _____

Назва валюти		№ рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
		Дебет Кредит		
Загальна сума (цифрами)				

Загальна сума _____ (словами)

Призначення платежу _____

Підстава _____

Пред'явлений документ _____ № _____ (посвідчення, перепустка)

Підпис отримувача _____

Підписи банку _____

ПРАВИЛА заповнення реквізитів касових документів/платіжних інструкцій

№ з/п	Назва реквізиту	Вимоги до заповнення реквізиту
1	Номер	Надавач платіжних послуг, що здійснює касову/платіжну операцію, проставляє порядковий номер реєстрації касового документа/платіжної інструкції
2	Дата здійснення операції	У платіжній інструкції на переказ готівки зазначається дата фактичного пред'явлення її до надавача платіжних послуг/комерційного агента. Грошові чеки дійсні протягом 10 календарних днів із дня їх виписування, не враховуючи день виписування. У платіжній інструкції на видачу готівки, касових документах зазначається дата здійснення касової/платіжної операції. Дата здійснення касової/платіжної операції в документі зазначається так: число цифрами «ДД», місяць словом, рік цифрами «РРРР»
3	Отримувач	У платіжних інструкціях на видачу готівки, касових документах на видачу готівки/банківських металів (для банку) фізичній особі зазначаються її прізвище, власне ім'я та по батькові, юридичній особі - найменування юридичної особи та прізвище, власне ім'я, по батькові особи, яка уповноважена діяти від імені юридичної особи. У платіжних інструкціях на переказ готівки зазначаються найменування юридичної особи або прізвище, власне ім'я, по батькові фізичної особи. За операціями з казначейськими зобов'язаннями прізвище, власне ім'я та по батькові клієнта не зазначаються, крім випадків, установлених законодавством України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Під час оформлення прибутково-видаткового касового ордеру на загальну суму виконаних касових операцій та за касовою операцією з видачі готівки через інкасаторів, за наявності підписів інкасаторів у первинному документі про отримання ними готівки цей реквізит не заповнюється. Ідентифікація та верифікація особи, яка звернулася для отримання переказу готівкою за платіжною інструкцією здійснюється відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
4	Платник/ініціатор	Зазначається особа, яка ініціює платіжну операцію шляхом подання/формування платіжної інструкції з відповідною сумою готівки/особа, яка на законних підставах ініціює платіжну операцію шляхом формування та/або подання відповідної платіжної інструкції. Зазначаються найменування юридичної особи та прізвище, власне ім'я, по батькові особи, яка уповноважена діяти від імені юридичної особи, що здійснює платіжну операцію/внесення банківських металів. Якщо платіжну операцію здійснює фізична особа, то зазначаються її прізвище, власне ім'я та по батькові та/або реєстраційний номер облікової картки платника податків/номер особового рахунку або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки

		<p>платника податків та офіційно повідомили про це відповідні органи державної фіскальної служби і мають відмітку в паспорті) [для нерезидентів - номер (та за наявності - серія) паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу та відповідно до законодавства України може використовуватися на території України для укладання правочинів), дату видачі та орган, що видав, громадянство].</p> <p>За операціями з казначейськими зобов'язаннями прізвище, власне ім'я та по батькові клієнта не зазначаються, крім випадків, установлених законодавством України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Ідентифікація та верифікація користувачів здійснюється відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. У прибутковому, видатковому та прибутково-видатковому касових ордерах зазначаються прізвище, власне ім'я, по батькові працівника надавача платіжних послуг. Під час оформлення прибутково-видаткового касового ордера на загальну суму виконаних касових операцій та за касовою операцією з оприбуткування готівки, зданої інкасаторами, за наявності підписів інкасаторів у первинному документі про здавання готівки цей реквізит не заповнюється</p>
5	Код отримувача	У разі здійснення платіжної операції для зарахування готівки на рахунок отримувача, відкритий в іншому надавачеві платіжних послуг, зазначаються: для юридичної особи - код платника податків; фізичної особи - реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідні органи державної фіскальної служби і мають відмітку в паспорті)
6	Надавач платіжних послуг отримувача	Зазначаються найменування та місцезнаходження надавача платіжних послуг отримувача
7	Надавач платіжних послуг платника	Зазначаються найменування та місцезнаходження надавача платіжних послуг платника
8	Код Єдиного ідентифікатора Національного банку (ID НБУ)	Зазначається реквізит відповідно до єдиної ідентифікації учасників фінансового ринку України

9	Назва валюти/банківського металу	Зазначається літерний код валюти/літерний і цифровий коди банківського металу відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку під час здійснення операцій з іноземною валютою
10	Дебет/кредит	Зазначаються відповідні рахунки за касовими/платіжними операціями
11	Сума	Сума зазначається цифрами, гривні відділяються від копійок комою. Аналогічно зазначається сума в іноземній валюті
12	Маса банківського металу цифрами	Маса банківського металу зазначається одночасно цифрами в тройських унціях із заокругленням з точністю до третьої цифри після коми включно, а також у грамах
13	Еквівалент у гривнях/облікова ціна банківського металу	Еквівалент у гривнях зазначається під час здійснення операцій з іноземною валютою. Сума в гривнях розраховується в установленому порядку. Облікова ціна банківського металу (гривень) зазначається цифрами відповідно до облікової ціни банківського металу, розрахованої Національним банком та яка діятиме у день проведення операції. Гривні відокремлюються від копійок комою, копійки позначаються двома цифрами
14	Загальна сума/облікова ціна банківського металу (гривень)	Зазначаються сума словами, а назва національної валюти повністю «гривень» або скорочено «грн». Якщо сума складається лише з копійок, то перед її зазначенням ставиться «Нуль гривень». Якщо сума виражена в цілих гривнях, то зазначається «00 коп.» або «00 копійок». Під час здійснення операцій з іноземною валютою сума словами зазначається в іноземній валюті та її еквівалент у гривнях в аналогічному порядку. Зазначається словами облікова ціна банківського металу, розрахована Національним банком та яка діятиме у день проведення операції, назва грошової одиниці повністю «гривень» або скорочено «грн». Якщо сума виражена в цілих гривнях, то зазначається «00 коп.» або «00 копійок»
15	Призначення платежу/зміст операції	У разі видачі готівки надавачем платіжних послуг зазначається, на які цілі вона видається. Під час приймання надавачем платіжних послуг готівки зазначається вид платежу або джерела її надходження, а в разі внесення суб'єктами підприємницької діяльності - фізичними особами на поточні/платіжні рахунки власної готівки за рахунок заощаджень зазначається «унесення власних заощаджень готівкою». За операціями з приймання/видачі банківських металів (з металевих рахунків клієнтів банку зазначається «приймання банківського металу»/«видача банківського металу». За операціями за поточними, вкладними (депозитними), платіжними рахунками, рахунками ескроу зазначається внесення готівки на поточний, вкладний (депозитний), платіжний рахунок, рахунок ескроу або видача готівки з нього. За операціями з погашення кредиту зазначається «погашення кредиту». За операціями за платіжними інструкціями, сформованими юридичними особами, які формують оплату за послуги зазначається «найменування

		<p>послуги/оплата за товари».</p> <p>За операціями, не пов'язаними з поточними, платіжними, вкладними (депозитними) рахунками, рахунками ескроу зазначається «переказ готівки».</p> <p>За операціями на сплату платежів за штрафами у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху зазначається серія та номер протоколу про адміністративне правопорушення (код бюджетної класифікації - 21081300).</p> <p>За операціями на сплату платежів податків, адміністративних послуг, зборів та інших платежів до бюджету зазначається «Код платежу»/«Код бюджетної класифікації»</p>
16	Підстава	Зазначаються номер і дата розпорядчого акта або реєстру, протоколу САП/САБ
17	Підпис платника/ініціатора/отримувача	<p>Платник/ініціатор/отримувач ставить підпис власноручно або накладає ЕП як згода з умовами договору про надання платіжних послуг.</p> <p>На прибутково-видатковому касовому ордері [для банків (філій, відділень)], прибутковому касовому ордері та видатковому касовому ордері (для Національного банку) підписи платника/отримувача не ставляться, якщо вони оформлені на загальну суму виконаних касових/платіжних операцій, а також є підпис платника/ініціатора/отримувача на первинному документі, на підставі якого оформлено касовий/платіжний документ.</p> <p>За операціями з видачі/приймання готівки/банкнотівських металів через інкасаторів, вони проставляють підпис про передавання/приймання цінностей у супровідному касовому ордері до сумки, описі цінностей в національній/іноземній валюті, що перевозяться, супровідній відомості до сумки з готівкою, журналі обліку прийнятих сумок із готівкою, супровідному документі на інкасацію банкоматів. Підпис інкасатора на прибутково-видатковому ордері, видатковому та видатковому позабалансовому ордері не вимагається</p>
18	Пред'явлений документ	<p>У грошових чеках, платіжній інструкції на видачу готівки, заявах на приймання/видачу банківських металів незалежно від суми зазначаються серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України, найменування органу, що його видав, і дата видачі паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу та відповідно до законодавства України може бути використаний на території України для укладання правочинів) [для нерезидентів - номер (та за наявності - серія) паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу та відповідно до законодавства України може бути використаний на території України для укладання правочинів), дату видачі та орган, що його видав, громадянство]. Дата народження та місце проживання (для нерезидентів - місце тимчасового перебування) зазначаються в разі ідентифікації користувачів відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. У прибуткових, видаткових та прибутково-видаткових касових ордерах і заявах на видачу готівки працівникам банку зазначаються назва документа (посвідчення, перепустка) та його номер (крім операцій з видачі готівки касовим працівникам під час ведення аналітичного обліку).</p> <p>У платіжній інструкції на приймання готівки реквізит заповнюється в разі ідентифікації користувачів відповідно до вимог законодавства України про</p>

		запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. На прибутково-видаткових касових ордерах із видачі/приймання готівки, банківських металів між касою банку та інкасаторами цей реквізит не заповнюється, якщо є підпис інкасаторів про передавання/приймання цінностей у супровідному касовому ордері до сумки, описі цінностей у національній/іноземній валюті, що перевозяться, супровідній відомості до сумки з готівкою, у журналі обліку прийнятих сумок з готівкою, супровідному документі на інкасацію банкоматів
19	Підписи надавача платіжних послуг	Відповідальні надавача платіжних послуг проставляють власноручний підпис або накладають кваліфікований ЕП
20	Код платника/код ініціатора	За платіжною операцією за платіжною інструкцією на перерахування податків, сплата адміністративних послуг, зборів та інших платежів до бюджету платник/ініціатор зазначає код/номер, а саме: юридична особа - код платника податків; фізична особа - реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта громадянина України (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідні органи державної фіскальної служби і мають відмітку в паспорті) [для нерезидентів - номер (та за наявності - серію) паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу та відповідно до законодавства України може використовуватися на території України для укладання правочинів), дату видачі та орган, що видав, громадянство]. Зазначається в платіжних інструкціях у разі ідентифікації користувачів відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
21	Період платежу	Зазначається, за який період здійснюється платіж
22	Дата валютування	Заповнюється платником/ініціатором за його бажанням, відповідно до умов договору про послуги, дата, починаючи з якої кошти, що становлять суму платіжної операції і переказані платником отримувачу, переходять у власність отримувача
23	Кількість сумок	У прибутково-видатковому касовому ордері зазначається кількість (цифрами і словами) отриманих для перевезення інкасаторських сумок із готівкою (якщо опис цінностей не оформляється)
24	З умовами договору про надання платіжних послуг згоден	Зазначається власноручний підпис/ЕП користувача про згоду з умовами договору про надання платіжних послуг, про які поінформовано користувача платіжних послуг до проведення касової/платіжної операції та передбачено договором про надання платіжних послуг. Власноручний підпис/ЕП платника/ініціатора/отримувача в платіжній інструкції про згоду з умовами договору про надання платіжних послуг є підставою для проведення платіжної операції. Згода з умовами договору про надання

		платіжних послуг може бути в паперовій або електронній формі. У паперовій формі згоду з умовами договору про надання платіжних послуг користувач проставляє власноручним підписом. В електронній формі згоду з умовами договору про надання платіжних послуг користувач фіксує шляхом приєднання користувача до договору, розміщеного на його вебсайті в мережі Інтернет, або в спосіб, визначений надавачем платіжних послуг. Власноручний/ЕП підпис платника/ініціатора/отримувача, проставлений у платіжній інструкції про згоду з умовами договору про надання платіжних послуг, прирівнюється до підпису платника/ініціатора/отримувача про проведену платіжну операцію
25	Інші реквізити	Додаткові реквізити, потрібні для належного виконання касової/платіжної операції на приймання/видачу готівки, приймання/видачу банківських металів, визначаються надавачем платіжних послуг самостійно, передбачаються у внутрішніх документах та умовами договору про надання платіжних послуг. Контактна інформація про платника/ініціатора/отримувача, який здійснює платіжну операцію, включаючи операції без відкриття рахунку, надавач платіжних послуг визначає самостійно, передбачаються у внутрішніх документах та умовами договору про надання платіжних послуг

Завдання 10. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України в банківській сфері. Визначення наведені у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: Система електронних платежів Національного банку; модуль СЕП; Внутрішньобанківська міжфілійна система; міжбанківська платіжна операція; кореспондентський рахунок.

Термін	Визначення терміну
	рахунок, що відкривається банком іншому банку для виконання міжбанківських платіжних операцій
	автоматизована система банку, яка забезпечує проведення платіжних операцій між його філіями та взаємодію із системою електронних платежів Національного банку (далі - СЕП) для виконання міжбанківських платіжних операцій самим банком і філіями банку, що працює в СЕП за моделлю 3 обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку
	програмне забезпечення учасника СЕП для взаємодії з СЕП, яке інтегроване із системою автоматизації або ВМС
	переказ коштів між банками (філіями банків)/філіями іноземних банків/іншими установами, що обумовлений потребою виконання платіжних операцій користувачів платіжних послуг або власних зобов'язань банків (філій банків)/філій іноземних банків/інших установ
	державна платіжна система міжбанківських розрахунків, що забезпечує проведення міжбанківських операцій між учасниками СЕП із застосуванням електронних засобів приймання, оброблення, передавання та захисту інформації

Завдання 11. Необхідно записати бухгалтерські проведення до господарських операцій наведених в таблиці.

Господарська операція	Дебет	Кредит
За платіжною інструкцією клієнта перераховано кошти з рахунку суб'єкта господарювання на користь іншого суб'єкта господарювання, що обслуговується і іншому банку		
За платіжною інструкцією клієнта перераховано кошти з рахунку суб'єкта господарювання на користь іншого суб'єкта господарювання, що обслуговується в цьому банку		
Перераховано кошти з рахунку фізичної особи на користь іншого суб'єкта господарювання, що обслуговується в цьому банку		
Зарахування коштів на поточний рахунок суб'єкта господарювання від іншого суб'єкта господарювання, який обслуговується в іншому банку		
Надходження заробітної плати на рахунок фізичної особи		
Надходження коштів на користь фізичної особи, яка не має рахунку в цьому банку		

Завдання 12. Необхідно відновити зміст господарських операцій до наведених бухгалтерських проведеннь.

Господарська операція	Дебет	Кредит
	3510	1200
	7399	3510
	9821	991
	9892	9821
	9819	9892
	9898	9819
	991	9898
	1001	2620
	2620	2620
	2630	2620

2.4. Тести

1. Банк (філія, відділення) зобов'язаний:

- а) забезпечувати оброблення готівки в операційній касі;
- б) забезпечувати контроль за платіжністю і справжністю банкнот (монет) під час приймання та оброблення готівки з використанням відповідного обладнання (приладів);
- в) визначати платіжність банкнот (монет);
- г) здійснювати операції лише з тими видами і номіналами банкнот іноземної валюти, які перебувають в обігу в країнах-емітентах або підлягають обміну в порядку, установленому банком-емітентом;
- д) всі відповіді вірні.

2. Чи мають право неповнолітні працювати в касі банку:

- а) так;
- б) ні.

3. Банк наказом призначає відповідальних осіб сховища у складі не менше:

- а) трьох осіб;
- б) двох осіб;
- в) однієї особи.

4. До касових документів належать:

- а) платіжна інструкція на переказ готівки;
- б) прибутково-видатковий касовий ордер;
- в) платіжна інструкція на видачу готівки;
- г) грошовий чек;
- д) всі відповіді вірні.

5. Грошові чеки дійсні протягом:

- а) 10 календарних днів із дня їх виписки, враховуючи день виписки;
- б) 5 календарних днів із дня їх виписки, не враховуючи день виписки;
- в) 7 календарних днів із дня їх виписки, не враховуючи день виписки;
- г) 10 календарних днів із дня їх виписки, не враховуючи день виписки.

6. Платник має право зазначати в платіжній інструкції дату валютування, яка не може бути пізніше:

- а) 10 календарних днів після складання платіжної інструкції
- б) 7 календарних днів після складання платіжної інструкції
- в) 5 календарних днів після складання платіжної інструкції
- г) 30 календарних днів після складання платіжної інструкції.

7. Клієнт має право відкликати кошти до настання дати валютування:

- а) так;
- б) ні.

8. Приймання готівки національної валюти через операційну касу за прибутковим касовим ордером здійснюється від:

- а) від фізичних осіб на користь юридичних осіб;
- б) від юридичних осіб для зарахування на власні поточні рахунки;
- в) від фізичних осіб для зарахування на поточні, вкладні (депозитні) рахунки;
- г) від працівників банку за внутрішньобанківськими операціями.

9. Приймання готівки від юридичних осіб для зарахування на їх рахунки:

- а) Дебет - 1001, 1002 Кредит - 2520, 2530, 2600, 2650;

- б) Дебет - 1001, 1002 Кредит - 2620, 2622, 2630;
- в) Дебет - 1001, 1002 Кредит - 2620, 2622, 2630; 2520, 2530, 2650, 2600.

10. Видача переказу клієнту без відкриття рахунку в банку, відображається проводкою:

- а) Дебет - 1001, 1002 Кредит - 2902, 2909;
- б) Дебет - 2902, 2909 Кредит - 1001, 1002;
- в) Дебет - 1005 Кредит - 2600, 1200, 1600, 2650;
- г) Дебет - 2600, 1200, 1600, 2650 Кредит - 1005.

11. У разі виявлення надлишку грошей в інкасаторських сумках здійснюється така бухгалтерська проводка:

- а) Дебет - 1001 Кредит - 2600, 1200, 1600, 2650;
- б) Дебет - 2600, 2650 Кредит - 1005;
- в) Дебет - 1004 Кредит - 2920;
- г) вірна відповідь відсутня.

12. Видача готівки фізичним особам з їх рахунків відображається в обліку:

- а) Дебет - 2520, 2530, 2600, 2650 Кредит - 1001, 1002;
- б) Дебет - 2620, 2622, 2630 Кредит - 1001, 1002;
- в) Дебет - 2570, 2571 Кредит - 1001, 1002
- г) всі відповіді вірні.

13. Рахунок, відкритий банком банкові-кореспонденту (ваш рахунок у нашому банку), це:

- а) рахунок ностро;
- б) рахунок лоро.

14. Бенефіціар, це:

- а) банк, який за дорученням наказодавця акредитива або від власного імені відкриває акредитив;
- б) особа, на користь якої відкривається акредитив;
- в) особа, за дорученням якої в банку-емітенті відкривається акредитив;
- г) банк, якому банк-емітент надав повноваження здійснити неогоціацію.

15. У разі виявлення надлишків готівки в касі банку, відділення роблять проведення:

- а) Дебет - 1001, 1002 Кредит - 6399;
- б) Дебет - 7399 Кредит - 1001, 1002;
- в) Дебет - 1001 Кредит - 6399;
- г) Дебет - 1002 Кредит - 6399.

Тема 3. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ БАНКУ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

3.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть визначення поняття «валютна операція».
2. Розкрийте економічний зміст понять «торгівля валютними цінностями», «валютні цінності», «національна валюта», «іноземна валюта».
3. Розкрийте економічний зміст поняття «банківські метали».
4. Наведіть перелік основних нормативних документів з питань обліку операцій в іноземній валюті.
5. Наведіть приклади монетарних статей.
6. Наведіть приклади немонетарних статей.
7. Охарактеризуйте рахунок 3800 «Позиція банку щодо іноземної валюти та банківських металів».
8. Охарактеризуйте рахунок 3801 «Еквівалент позиції банку щодо іноземної валюти та банківських металів».
9. Опишіть порядок перерахунку монетарних та немонетарних статей на кожну наступну після визнання дату балансу.
10. Розкрийте економічний зміст валютних операцій проведених на умовах «спот», «тод», «том».
11. Наведіть бухгалтерські проведення з купівлі-продажу готівкової іноземної валюти.
12. Наведіть бухгалтерські проведення з операцій обміну іноземної валюти.
13. Наведіть бухгалтерські проведення з купівлі-продажу банківських металів.
14. Відображення в бухгалтерському обліку операцій з купівлі іноземної валюти та банківських металів за національну валюту за умовами спот.
15. Відображення в бухгалтерському обліку операцій з продажу іноземної валюти та банківських металів за національну валюту за умовами спот.
16. Наведіть основні відмінності між безготівковою купівлею іноземної валюти за дорученням клієнтів та для власних потреб.
17. Опишіть процес відображення в бухгалтерському обліку переоцінки активів і зобов'язань в іноземній валюті та банківських металах.

3.2. Теми рефератів

1. Сутність та класифікація операцій в іноземній валюті в банках України.
2. Нормативно-правове забезпечення обліку валютних операцій в банках України.
3. Облік курсових різниць за операціями в іноземній валюті в банках України.
4. Облік результатів переоцінки монетарних статей на дату балансу.

5. Облік готівкових валютно-обмінних операцій в банках України.

6. Облік безготівкових операцій з купівлі та продажу іноземної валюти та банківських металів.

3.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України в банківській сфері. Визначення наведені у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Термін	Визначення терміну
	операції з купівлі, продажу або обміну валютних цінностей, що здійснюються як у готівковій формі (для банківських металів - із фізичною поставкою), так і безготівковій формі (для банківських металів - без фізичної поставки)
	рух певної суми коштів в Україну або за її межі з метою зарахування цих коштів на рахунок отримувача або видачі йому в готівковій формі
	операція, що має хоча б одну з таких ознак: а) операція, пов'язана з переходом права власності на валютні цінності та (або) права вимоги і пов'язаних з цим зобов'язань, предметом яких є валютні цінності, між резидентами, нерезидентами, а також резидентами і нерезидентами, крім операцій, що здійснюються між резидентами, якщо такими валютними цінностями є національна валюта; б) торгівля валютними цінностями; в) транскордонний переказ валютних цінностей та транскордонне переміщення валютних цінностей.
	це золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів
	національна валюта (гривня), іноземна валюта та банківські метали
	ввезення, пересилання на митну територію України, вивезення, пересилання з митної території України або транзит через митну територію України банківських металів, готівкової валюти
	а) грошові знаки грошових одиниць іноземних держав у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави або групи іноземних держав, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу; б) кошти на рахунках у банках та інших фінансових установах, виражені у грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових (клірингових) одиницях (зокрема у спеціальних правах запозичення), що належать до виплати в іноземній валюті; в) електронні гроші, номіновані у грошових одиницях іноземних держав та (або) банківських металах;
	валютна операція за угодою, умови якої передбачають виконання цієї операції в день укладення угоди
	валютна операція за угодою, умови якої передбачають виконання цієї операції в перший робочий день після дня укладення угоди
	валютна операція за угодою, умови якої передбачають виконання цієї операції на другий робочий день після дня укладення угоди

Терміни: валютна операція; торгівля валютними цінностями; транскордонне переміщення валютних цінностей; транскордонний переказ валютних цінностей; валютні цінності; банківські метали; іноземна валюта; валютна операція на умовах «спот»; валютна операція на умовах «тод»; валютна операція на умовах «том».

Завдання 2. Фізична особа здала в касу відділення банку 3000 євро в обмін на готівкову гривню, банківський курс складав 38,5 грн за 1 євро. Офіційний курс гривні щодо євро складав 38,9 грн за один євро.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 3. Фізична особа в касі банку придбала 3000 доларів США, банківський курс складав 37,5 грн за долар США. Офіційний курс гривні щодо долара складав: 37,6 грн за один долар США..

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 4. В касі банку було здійснено обмін доларів США на Євро. Фізична особа здала 3000 євро з вимогою обміну їх на долари США. Комісійна винагорода банку становить 1 % від суми наданої валюти зі сплати у гривнях за офіційним курсом. Офіційні курси гривні щодо іноземних валют становили: 36,9 грн за євро; 36,3 грн за долар США.

Банківський курс: євро – 37,9 грн за євро; долар США – 36,7 грн за долар США.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 5. За дорученням ТОВ «А» банком було придбано та зарахував на їх валютний рахунок 10000 доларів США за курсом 36,5 грн за долар США. Попередньо банком було отримано 400000 грн для виконання зазначених операції. Комісійна винагорода становить 1 % від витрат банку для купівлі валюти. Невикористані кошти банком було повернуто на рахунок ТОВ «А».

Дт	Кт	Сума	Господарська операція

Завдання 6. За дорученням ТОВ «А» банком було реалізовано 10000 євро за курсом 37,85 грн за євро. Комісійна винагорода банку становить 1 % від продажу іноземної валюти. Кошти від продажу валюти за вирахуванням комісійної винагороди банк зарахував на рахунок ТОВ «А».

Дт	Кт	Сума	Господарська операція

3.4. Тести

1. Валютна операція - операція, що має хоча б одну з таких ознак:

- а) операція, пов'язана з переходом права власності на валютні цінності та (або) права вимоги і пов'язаних з цим зобов'язань, предметом яких є валютні цінності, між резидентами, нерезидентами, а також резидентами і нерезидентами, крім операцій, що здійснюються між резидентами, якщо такими валютними цінностями є національна валюта;
- б) торгівля валютними цінностями;
- в) транскордонний переказ валютних цінностей та транскордонне переміщення валютних цінностей;
- г) всі відповіді вірні.

2. Торгівля валютними цінностями – це:

- а) ввезення, пересилання на митну територію України, вивезення,

пересилання з митної території України або транзит через митну територію України банківських металів, готівкової валюти;

б) рух певної суми коштів в Україну або за її межі з метою зарахування цих коштів на рахунок отримувача або видачі йому в готівковій формі;

в) операції з купівлі, продажу або обміну валютних цінностей, що здійснюються як у готівковій формі (для банківських металів - із фізичною поставкою), так і безготівковій формі (для банківських металів - без фізичної поставки);

г) національна валюта (гривня), іноземна валюта та банківські метали.

3. Банківські метали – це:

а) національна валюта (гривня), іноземна валюта та банківські метали;

б) електронні гроші, номіновані у гривні;

в) золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів;

г) всі відповіді вірні.

4. Монетарні статті – це:

а) утримувані одиниці валюти, а також активи та зобов'язання, які мають бути отримані або сплачені у фіксованій або визначеній кількості одиниць валюти;

б) це різниця, яка є наслідком переведення визначеної кількості одиниць однієї валюти в іншу валюту за різними валютними курсами;

в) необоротні активи за які було сплачено валютою

г) всі відповіді вірні.

5. Офіційний курс банківських металів встановлюється:

а) у грамах;

б) тройських унціях;

в) вірна відповідь відсутня;

6. Еквівалент позиції банку щодо іноземної валюти та банківських металів відображають на рахунку:

а) 3800;

б) 3801.

7. Валютна операція на умовах «спот»

а) валютна операція за угодою, умови якої передбачають виконання цієї операції в день укладення угоди;

б) валютна операція за угодою, умови якої передбачають виконання цієї операції в перший робочий день після дня укладення угоди;

в) валютна операція за угодою, умови якої передбачають виконання цієї операції на другий робочий день після дня укладення угоди.

8. Суму купленої банком іноземної валюти в рамках операції з купівлі-продажу готівкової іноземної валюти відображаються в бухгалтерському обліку такими бухгалтерськими проводками:

- а) Дебет - 1001, 1002, 1003, 1004; Кредит - 3800;
- б) Дебет - 3801; Кредит - 1001, 1002, 1003, 1004;
- в) Дебет - 1001, 1002, 1003, 1004; Кредит - 3801
- г) вірна відповідь відсутня.

9. У разі виникнення від'ємної різниці між гривневим еквівалентом придбаної (проданої) валюти за офіційним курсом гривні до іноземних валют та вартістю придбання роблять проведення:

- а) Дебет - 3801; Кредит - 6214;
- б) Дебет - 6214; Кредит - 3801

10. Бухгалтерське проведення Дебет 3801 Кредит 3801 робиться на суму:

- а) на суму купленої іноземної валюти;
- б) на суму проданої іноземної валюти;
- в) на суму вартості купленої іноземної валюти за офіційним курсом гривні до іноземних валют: аналітичний рахунок з обліку гривневого еквівалента купленої іноземної валюти; аналітичний рахунок з обліку гривневого еквівалента проданої іноземної валюти;
- г) на суму комісійної винагороди.

11. Оприбуткування авансу в іноземній валюті та в гривнях в касу обмінного пункту супроводжується проводкою:

- а) Дт 1007 «Банкноти та монети в дорозі» Кт 1001 «Банкноти та монети в касі банку», або 1002 «Банкноти та монети в касі відділень банку»;
- б) Дт 1003 «Банкноти та монети в обмінних пунктах» Кт 1007 «Банкноти та монети в дорозі»;
- в) Дт 1003 «Банкноти та монети в обмінних пунктах» Кт 3800 «Позиція банку щодо іноземної валюти та банківських металів»;
- г) Дт 3801 «Еквівалент позиції банку щодо іноземної валюти та банківських металів» Кт 1003 «Банкноти та монети в обмінних пунктах».

12. Бухгалтерський облік операцій з банківськими металами ведеться на рахунку:

- а) 10;
- б) 11;
- в) 12;
- г) 13.

Тема 4. ОБЛІК ДЕПОЗИТНИХ ТА КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

4.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть спільні та відмінні риси депозиту на вимогу та строкового депозиту.
2. Розкрийте економічну сутність поняття «ощадний сертифікат банку».
3. Які ви знаєте види депозитів?
4. Наведіть перелік осіб, які можуть бути вкладниками депозиту в банках України.
5. Яким документом підтверджується залучення банком вкладів (депозитів) від вкладників?
6. Які умови визначає договір банківського вкладу?
7. Чи дозволено законодавством України укладати договори банківського вкладу на користь третіх сторін?
8. Чи можуть договори банківського вкладу бути різними для різних фізичних осіб?
9. З якого моменту починається нарахування процентів за депозитами?
10. На яку дату має бути припинено нарахування процентів за депозитом?
11. Опишіть процедуру повернення депозиту та сплати відсотків за ним.
12. Чи дозволено законодавством України право відступлення власником депозиту на користь іншої особи-резидента?
13. Чи можуть відсотки за депозитом зараховуватись на поповнення депозиту?
14. Чи дозволено банкам України зараховувати на вкладний (депозитний) рахунок фізичної особи кошти, які надійшли на ім'я власника рахунку від іншої особи?
15. Як можуть бути номіновані ощадні сертифікати?
16. Як обліковуються бланки ощадних сертифікатів?
17. Наведіть види фінансових інструментів.
18. Що таке ефективна ставка відсотку?
19. Наведіть бухгалтерське проведення щодо залучення банком коштів на депозит на вимогу від фізичних та юридичних осіб.
20. Наведіть рахунки бухгалтерського обліку процентних витрат за депозитами на вимогу.
21. Наведіть бухгалтерське проведення щодо залучення банком коштів на строковий депозит від фізичних та юридичних осіб.
22. Наведіть рахунки бухгалтерського обліку процентних витрат за строковими депозитами.
23. Чи існує відмінність в методиці обліку залучених банком короткострокових та довгострокових депозитів?
24. Розкрийте економічний зміст терміну «кредит».

25. Наведіть приклади видів кредиту або кредитних операцій.
26. Наведіть можливі види класифікаційних ознак для класифікації кредитів, як об'єктів обліку.
27. Опишіть існуючі методи оцінки наданих банком кредитів.
28. Наведіть основні етапи обліку видачі кредитів банками України.
29. Чи є можливим створення резервів банками України за виданими кредитами?

4.2. Теми рефератів

1. Особливості обліку депозитно-кредитних операцій в банках України.
2. Нормативно-правове забезпечення процесу обліку депозитних та кредитних операцій в банках України.
3. Оцінка та методика обліку залучених депозитів та наданих кредитів в банках України.
4. Облік строкових депозитів клієнтів банку.
5. Особливості відображення в обліку банків України операцій з ощадними сертифікатами.
6. Класифікація кредитів, як об'єктів обліку в банках України.
7. Методика обліку надання та залучення кредитів банками України.
8. Методи бухгалтерської оцінки виданих кредитів за МСФЗ.

4.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України в банківській сфері. Визначення наведені у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: вклад (депозит) на вимогу; вклад (депозит) строковий; ощадний сертифікат банку; довгостроковий вклад (депозит); дисконт.

Термін	Визначення терміну
	цінний папір, який підтверджує суму вкладу, внесеного в банк, і права вкладника (власника сертифіката) на одержання після спливу встановленого строку суми вкладу та процентів, установлених сертифікатом, у банку, який його видав (далі - ощадний сертифікат).
	грошові кошти або банківські метали, залучені банком від вкладника або які надійшли для вкладника на умовах повернення вкладу зі спливом встановленого договором строку.
	грошові кошти або банківські метали, залучені банком від вкладника або які надійшли для вкладника на умовах видачі вкладу (депозиту) на першу вимогу вкладника.
	це сума перевищення номінальної вартості фінансових інструментів над їх справедливою вартістю під час первісного визнання без урахування нарахованих на час придбання процентів, якщо така вартість нижча, ніж номінальна вартість.
	розміщені або залучені кошти на строк більше ніж один рік.

Завдання 2. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України в банківській сфері. Визначення наведені у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: амортизована собівартість фінансового активу або фінансового зобов'язання; витрати на операцію; довгострокові кредити; ефективна ставка відсотка; основна сума; премія; проценти; прострочена заборгованість.

Термін	Визначення терміну
	надані або отримані кредити на строк більше ніж один рік
	сума, у якій оцінюється фінансовий актив або фінансове зобов'язання під час первісного визнання, за вирахуванням отриманих або сплачених коштів [основної суми боргу, процентних доходів (витрат) або інших платежів, пов'язаних з ініціюванням фінансового активу або фінансового зобов'язання], збільшена або зменшена на величину накопиченої амортизації, розрахованої з використанням ефективної ставки відсотка, - різниці між первісно визнаною сумою та сумою погашення фінансового інструменту, а також для фінансових активів скоригована з урахуванням оціночного резерву під кредитні збитки
	ставка, яка точно дисконтує очікуваний потік майбутніх грошових платежів або надходжень упродовж очікуваного терміну дії фінансового активу чи фінансового зобов'язання до валової балансової вартості фінансового активу або до амортизованої собівартості фінансового зобов'язання. Банк здійснює розрахунок ефективної ставки відсотка на основі майбутніх очікуваних грошових потоків з урахуванням усіх умов договору за фінансовим активом без урахування очікуваних кредитних збитків
	це сума перевищення справедливої вартості фінансових інструментів під час їх первісного визнання без урахування нарахованих (накопичених) на час придбання процентів над їх номінальною вартістю
	додаткові витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням, випуском або вибуттям фінансового активу чи зобов'язання і які не могли виникнути, якщо суб'єкт господарювання не випустив, не придбав або не реалізував фінансовий інструмент. До витрат на операцію належать комісійні, сплачені агентам, консультантам, брокерам і дилерам, збори органам регулювання, фондовим біржам, податки та державне мито, інші витрати. Витрати на операції не включають дисконти або премії за борговими фінансовими інструментами, адміністративні витрати
	це справедлива вартість фінансового активу під час первісного визнання, що змінюється протягом дії фінансового активу в разі здійснення платежів у погашення основної суми боргу
	є відшкодуванням вартості грошей у часі та кредитного ризику стосовно основної суми, залишається не погашеною протягом визначеного часу, та може включати відшкодування інших звичайних ризиків і витрат, пов'язаних з кредитуванням, та маржи прибутку
	заборгованість, не погашена в строк, установлений договором. Борговий фінансовий інструмент у сумі валової балансової вартості визнається в бухгалтерському обліку простроченим, якщо будь-який платіж (основна сума або проценти) за таким фінансовим інструментом є простроченим

Завдання 3. Нижченаведена таблиця містить номери рахунків за якими слід навести їх характеристику заповнивши для цього другий стовпець.

Номер рахунку	Характеристика (призначення рахунку)
2600	
2620	
7020	
7040	
2608	
2628	
3800	
2610	
2630	
6398	
7398	
7021	
7041	
2616	
2063	
2353	
2103	
2203	
2068	
6025	

Завдання 4. 31 березня звітнього року Банк «А» залучив від ТОВ «А» кошти на строковий депозит терміном на 3 роки у сумі 150 тис. грн зі ставкою 18 % річних. Відсотки нараховуються та сплачуються в останній день місяця на поточний рахунок ТОВ «А». Необхідно: зробити можливі бухгалтерські проведення за перший й другий квартал і розрахунки до них.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 5. 16 січня банк отримав готівкою від фізичної особи кошти на строковий депозит терміном на 9 місяців у сумі 25 тис. грн зі ставкою 24 % річних. Відсотки нараховуються та сплачуються в останній день місяця готівкою. Необхідно: зробити можливі бухгалтерські проведення і розрахунки до них.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 6. 16 січня банк отримав готівкою від фізичної особи кошти на строковий депозит терміном на 6 місяців у сумі 5 тис. доларів США зі ставкою 6 % річних. Відсотки нараховуються в останній день місяця та приєднуються до депозиту і сплачуються в момент закриття депозитного договору. Необхідно: зробити можливі бухгалтерські проведення і розрахунки до них.

Довідково: офіційний курс (курс НБУ) долара на 16 січня – 36,6 грн/долар США; 31 січня – 36,8 грн/долар США; 28 лютого – 36,5 грн/долар США; 31 березня – 37,6 грн/долар США; 30 квітня – 38 грн/долар США; 31 травня – 36,6 грн/долар США; 30 червня – 39 грн/долар США.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 7. 31 січня Банк «А» перерахував кошти у Банк «Б» з метою їх розміщення на депозитів терміном на 6 місяців у сумі 500 тис. грн за ринковою ставкою 15 % річних. Відсотки нараховуються в останній день місяця та зараховуються на кореспондентський рахунок у НБУ Банку «А». Необхідно: зробити можливі бухгалтерські проведення і розрахунки до них для: 1) Банку «А»; 2) Банку «Б».

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 8. 2 січня Банк «А» видав кредит готівкою фізичній особі у сумі 25 тис. грн з терміном погашення 3 місяці, зі щомісячною сплатою в касу банку відсотків виходячи з ринкової ставки відсотка – 15 % річних. Відсотки нараховуються в останній день місяця. Кредит (основна сума) було повністю погашено 31 березня. Необхідно: зробити можливі бухгалтерські проведення і розрахунки до них.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 9 31 січня Банк «А» перерахував на поточний рахунок ТОВ «А» кошти в кредит у сумі 250 тис. грн з терміном погашення 3 місяці, зі щомісячною безготівковою сплатою відсотків виходячи з ринкової ставки відсотка – 18 % річних. Відсотки нараховуються в останній день місяця. Кредит (основна сума) мав бути погашений однією сумою 30 квітня, проте 1 травня банку стало відомо, що ТОВ «А» знаходиться не межі банкрутства та терміново шукає додаткових інвесторів. При цьому, ТОВ «А» звернувся до банку з проханням відтермінувати кредит ще на 3 місяці лише 5 травня, на що банком була надана негативна відповідь. Проте, в ході переговорів та після передачі банку в заставу нерухомого майна зі справедливою вартістю 300 тис. грн, домовленість була досягнута 15 травня й кредит був продовжений ще на три місяці зі сплатою відсотків за ставкою 18 % та сплатою пені за період прострочення з розрахунку 0,01 % за кожен день.

Необхідно: зробити можливі бухгалтерські проведення і розрахунки до них.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

4.4. Тести

1. Вклади (депозити) на вимогу – це:

а) це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору;

б) грошові кошти або банківські метали, залучені банком від вкладника або які надійшли для вкладника на умовах видачі вкладу (депозиту) на першу вимогу вкладник;

в) це грошові кошти або банківські метали, розміщені вкладниками в банку на визначений договором строк.

2. Вкладником депозиту може бути:

а) суб'єкт господарювання;

б) юридична особа – нерезидент;

в) представництво юридичної особи-нерезидента в Україні;

г) інвестор (представництво іноземного інвестора на території України) за угодою про розподіл продукції;

д) всі відповіді вірні.

3. Залучення банком вкладів (депозитів) від вкладників підтверджується:

а) договором банківського вкладу з видачею відповідного документа або ощадного сертифікат;

б) договором банківського вкладу з видачею ощадної книжки;

в) договором банківського вкладу з видачею ощадного (депозитного) сертифіката;

г) всі відповіді вірні.

4. Процентні ставки за вкладними (депозитними) операціями встановлюються:

а) НБУ;

б) Мінфіном України;

в) банком самостійно.

5. Проценти на вклад (депозит), залучений відповідно до договору банківського вкладу:

а) нараховуються від дня, наступного за днем надходження до банку грошових коштів або банківських металів, до дня, який передуює поверненню грошових коштів або банківських металів;

б) нараховуються від дня надходження до банку грошових коштів або

банківських металів, до дня, який передує поверненню грошових коштів або банківських металів;

в) нараховуються від дня, наступного за днем надходження до банку грошових коштів або банківських металів, до дня повернення грошових коштів або банківських металів;

г) вірна відповідь відсутня.

6. Додержання письмової форми договору (паперова або електронна) є обов'язковою умовою взаємовідносин між банком і вкладником:

а) так;

б) ні.

7. Банки можуть укладати з фізичними та юридичними особами договори банківського вкладу на користь третьої особи:

а) так;

б) ні.

8. Грошові кошти на вкладний (депозитний) рахунок юрособи можуть бути внесені:

а) лише готівкою;

б) лише безготівково;

в) як готівкою так і безготівково.

9. Якщо вкладник не вимагає повернення суми строкового вкладу (депозиту) із закінченням строку:

а) договір вважається продовженим на умовах вкладу на вимогу;

б) договір вважається продовженим на умовах строкового вкладу;

в) договір вважається продовженим на умовах вкладу на вимогу, якщо інше не встановлено договором.

10. Банк України-емітент здійснює погашення пред'явленого вкладником оригіналу ощадного сертифіката та виплату процентів за ним за умови настання строку вимоги за вкладом (депозитом) для:

а) фізичних осіб як у готівковій, так і в безготівковій формі;

б) фізичних осіб як у готівковій, так і в безготівковій формі й юридичних осіб, лише в безготівковій формі;

в) юридичних осіб, лише в безготівковій формі.

11. Розрахунки за придбані ощадні (депозитні) сертифікати_ та сплата грошових коштів за ними для фізичних осіб здійснюються:

а) готівкою;

б) безготівково;

в) як у готівковій, так і в безготівковій формі.

12. Фінансовий інструмент — це:

- а) фінансовий актив та інструмент власного капіталу;
- б) фінансове зобов'язання та інструмент капіталу;
- в) будь-який контракт, який призводить до фінансового активу одного суб'єкта господарювання і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу іншого суб'єкта господарювання.

13. Банк під час первісного визнання фінансового інструменту відображає в бухгалтерському обліку прибуток або збиток на суму різниці між:

- а) справедливою вартістю фінансового активу або фінансового зобов'язання та вартістю договору в кореспонденції з рахунками дисконту/премії;
- б) вартістю договору та справедливою вартістю фінансового активу або фінансового зобов'язання та в кореспонденції з рахунками дисконту/премії.

14. Зарахування готівки на депозит на вимогу відображають:

- а) Дебет 1001,1002 Кредит 2620;
- б) Дебет 1200,1500 Кредит 2600,2620;
- в) Дебет 2600,2620 Кредит 1001,1002;
- г) Дебет 2600,2620 Кредит 1200,1500.

15. Процентні витрати банку за коштами на вимогу клієнтів відображаються за:

- а) 7020;
- б) 7040;
- в) 7020 та 7040;
- г) 7060.

16. На дату залучення коштів клієнтів на строкові вклади (депозити) банк здійснює таку проводку: на суму коштів, залучених від суб'єктів господарювання:

- а) Дт 2600 «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання»; Кт 2610 «Строкові вклади (депозити) суб'єктів господарювання»;
- б) Дт 1001 «Банкноти та монети в касі банку», або 1002 «Банкноти та монети в касі відділень банку», або 2620 «Кошти на вимогу фізичних осіб» Кт 2630 «Строкові вклади (депозити) фізичних осіб»;
- в) Дт Рахунки для обліку грошових коштів та коштів клієнтів (1001, 1002, 2600, 2620) Кт Рахунки для обліку залучених вкладів (депозитів) (2610, 2630).

17. Рахунок 2616 «Неамортизований дисконт/премія за строковими коштами суб'єктів господарювання»

- а) активний;
- б) пасивний;
- в) активно-пасивний;
- г) контрактивний.

Тема 5. ОБЛІК КАПІТАЛУ БАНКУ

5.1. Питання для самоконтролю

1. Опишіть основні вимоги до статутного капіталу банку.
2. Розкрийте економічний зміст поняття «Статутний капітал».
3. Вкажіть мінімально визначений законодавством розмір статутного капіталу банку України.
4. Чи наявність збитків у банку є перешкодою для збільшення статутного капіталу банку України?
5. Наведіть зміст та основні вимоги до регулятивного капіталу банків України.
6. Наведіть номери рахунків з обліку власного капіталу та їх призначення (характеристику).
7. Наведіть основні нормативно-правові акти якими врегульовано питання обліку власного капіталу банку України.
8. Опишіть основні проведення пов'язані з викупом власних акцій банками України.
9. Опишіть основні проведення пов'язані з анулюванням акцій в банках України.
10. Опишіть процес обліку нарахування та виплати дивідендів в банках України.
11. Призначення резервних фондів, їх види та загальні засади обліку.
12. Наведіть складові елементи основного капіталу банку України.
13. Наведіть складові елементи додаткового капіталу банку України.
14. Чи існують законодавчі вимоги до додаткового капіталу банків України.

5.2. Теми рефератів

1. Особливості регулювання процесу формування (збільшення, зменшення) статутного капіталу банку.
2. Облік операцій щодо створення, збільшення чи зменшення статутного капіталу банку України.
3. Нормативно-правове забезпечення процесу обліку власного капіталу в банках України.
4. Облік викупу власних акцій банками України.
5. Облік нарахування та виплати дивідендів в банках України.
6. Особливості формування та обліку резервних фондів в банках України.
7. Облік результатів переоцінки основних засобів в банках України.

5.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України в банківській сфері. Визначення наведені у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: власний капітал банку; капітал приписний; статутний капітал; емісійна різниця; основний капітал; додатковий капітал.

Термін	Визначення терміну
	сума грошових коштів у вільно конвертованій валюті, надана іноземним банком філії для її акредитації
	затверджується НБУ та може включати: 1) нерозкриті резерви (крім того факту, що такі резерви не відображаються в опублікованому балансі банку як резерви, вони повинні мати такі самі якість і природу, як і розкритий капітальний резерв, прикладом може бути нерозподілений прибуток); 2) резерви переоцінки (основні засоби та нереалізована вартість «прихованих» резервів переоцінки в результаті довгострокового перебування у власності цінних паперів, відображених у балансі за історичною вартістю їх придбання); 3) гібридні (борг/капітал) капітальні інструменти.. Їх існування може бути пов'язано певними властивостями цінних паперів; Норми чинного українського законодавства не містять чіткого переліку видів гібридних капітальних інструментів (що доцільно було б зробити), проте визначають критерії, яким вони мають відповідати. 4) субординований борг (звичайні незабезпечені банком боргові капітальні інструменти, які за умовою договору не можуть бути заборонені з банку раніше 5 років, а у випадку банкрутства чи ліквідації повертаються інвестору після погашення претензій всіх інших кредиторів). При цьому сума субординованого боргу, включеного у капітал, щорічно зменшується на 20 відсотків її первинного розміру протягом п'яти останніх років дії договору.
	це перевищення суми коштів, отриманих від первинного випуску власних акцій (інших корпоративних прав) над їх номіналом
	власні кошти, залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань
	сплачена грошовими внесками учасників банку вартість акцій, паїв банку в розмірі, визначеному статутом
	включає: – статутний капітал; – розкриті резерви, які створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у статутний капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів.

Завдання 2. Нижченаведена таблиця містить характеристику рахунків обліку операцій щодо власного капіталу банку. Опис рахунків наведено у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати номер рахунку та їх характеристику заповнивши для цього перший стовпець.

Номер рахунку	Характеристика (призначення рахунку)
	<p>Призначення рахунку: облік збитку звітнього року.</p> <p>За дебетом рахунку проводяться суми в порядку закриття рахунків витрат звітнього року.</p> <p>За кредитом рахунку проводяться суми в порядку закриття рахунків обліку доходів звітнього року; суми покриття збитку; суми збитків на рахунок 5031 до їх покриття</p>
	<p>Призначення рахунку: облік сум прибутків минулих років до їх розподілу.</p> <p>За кредитом рахунку відображаються суми прибутків минулих років; перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок вартості активів, що раніше були переоцінені, у разі їх вибуття, суми коригування в результаті зміни облікової політики та виправлення суттєвих помилок.</p> <p>За дебетом рахунку відображаються суми розподіленого прибутку згідно з рішенням загальних зборів акціонерів (учасників) відповідно до законодавства України, суми коригування в результаті зміни облікової політики та виправлення суттєвих помилок</p>
	<p>Призначення рахунку: облік інших фондів банку, що створені за рахунок прибутку.</p> <p>За кредитом рахунку проводяться суми надходжень в інші фонди банку.</p> <p>За дебетом рахунку проводяться суми на покриття збитків звітнього та/або минулих років; суми відрахувань до загальних і резервних фондів; суми списань емісійних різниць у разі недостатності коштів на рахунку 5010; суми сплати дивідендів за привілейованими акціями та інші суми відповідно до законодавства України</p>
	<p>Призначення рахунку: облік статутного капіталу банку. Облік акцій ведеться за номінальною вартістю.</p> <p>За кредитом рахунку проводяться суми збільшення статутного капіталу.</p> <p>За дебетом рахунку проводяться суми зменшення статутного капіталу</p>
	<p>Призначення рахунку: облік сум витрат на операцію; різниці між номінальною вартістю акції та ціною її розміщення. Під час подальшого викупу власних акцій різниця між номінальною вартістю та ціною викупу акцій списується з цього самого рахунку в межах залишку.</p> <p>За кредитом рахунку проводяться суми позитивної різниці в разі первинного та подальшого розміщення акцій.</p> <p>За дебетом рахунку проводяться суми витрат на операцію; суми списання різниці між ціною викупу та номінальною вартістю акцій у межах залишку під час викупу власних акцій</p>
	<p>Призначення рахунку: облік загальних резервів, що створені за рішенням акціонерів (учасників) під різні ризики.</p> <p>За кредитом рахунку проводяться суми прибутку, що спрямовані на формування резервів.</p> <p>За дебетом рахунку проводяться суми зменшення резервів</p>
	<p>Призначення рахунку: облік вартості викуплених банком акцій (часток, паїв).</p> <p>Акції обліковуються за номінальною вартістю. Різниця між номінальною вартістю та вартістю викупу списується в межах кредитових залишків спочатку з рахунку 5010, а потім – з рахунку 5022.</p> <p>За дебетом рахунку проводяться суми викуплених акцій (часток, паїв).</p> <p>За кредитом рахунку проводяться суми проданих та анульованих акцій (часток, паїв)</p>

Завдання 3. Новостворений банк здійснив емісію 300 тис. простих акцій номіналом 1000 грн (+ порядковий номер здобувача вищої освіти у списку групи). При цьому: 290 тис. акцій викуплені за безготівковим розрахунком резидентами України за вартістю 1050 грн за акцію; 10 тис. акцій викуплені нерезидентами на загальну суму 300 000 доларів США, курс НБУ 35 грн за долар США, при цьому фактично отримано 290 тис. доларів США, а 10 тис. доларів має бути доплачено протягом одного місяця, що й було виконано інвестором. Банк зареєстрував статутний капітал, ще до моменту повної оплати внеску нерезидентом.

Необхідно зробити можливі бухгалтерські проведення та обґрунтувати їх посиланням на відповідні нормативно-правові документи.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 4. Банк здійснив безготівковий викуп власних акцій: 100 акцій за номінальною вартістю (дивись завдання 3); 250 акцій – 1050 грн за акцію; 350 акцій – 950 грн за акцію. При цьому відомо, що: 500 власних акції з раніше викуплених було реалізовано за ціною 1025 грн за акцію; 150 акцій – реалізовано за ціною 985 грн за акцію та 50 акцій було анульовано.

Необхідно зробити можливі бухгалтерські проведення та обґрунтувати їх посиланням на відповідні нормативно-правові документи.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 5. Банк за результатами роботи за звітний рік прийняв рішення виплатити дивіденди із розрахунку 100 грн на акцію (+ порядковий номер здобувача вищої освіти у списку групи). Оплата дивідендів здійснювалась безготівково в тій валюті, у якій були здійснені внески акціонерами (дивись завдання 3). Умовно вважаємо, що всі акціонери є юридичними особами. Офіційний курс долара на дату нарахування та виплати дивідендів складав 35,5 грн за долар.

Необхідно зробити можливі бухгалтерські проведення та обґрунтувати їх посиланням на відповідні нормативно-правові документи.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 6. Банк за результатами роботи за звітний рік отримав чистий прибуток у розмірі 5 млн. грн. Загальними зборами акціонерів прийнято рішення розподілити чистий прибуток наступним чином: 5 % - спрямувати до резервного фонду; 80 % - спрямувати на загальні резерви; 15 % - визнати дивідендами, за якими прийнято рішення направити їх на збільшення статутного капіталу.

Необхідно зробити можливі бухгалтерські проведення та обґрунтувати їх посиланням на відповідні нормативно-правові документи.

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн

5.4 Тести

1. Резерви переоцінки відносять до:

- а) основного капіталу;
- б) додаткового капіталу;
- в) включають до доходів чи витрат, а потім до прибутку чи збитку, а не до капіталу
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Власний капітал банку — це:

- а) залишкова частка в активах банку після вирахування всіх його зобов'язань;
- б) залишкова частка в чистих активах банку після вирахування всіх його зобов'язань.

3. Неконтрольована частка відображається у власному капіталі:

- а) так;
- б) ні.

4. Статутний капітал кооперативного банку поділяється на:

- а) акції;
- б) паї;
- в) акції або паї;
- г)

5. Мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, а також мінімальний розмір статутного капіталу банку не може бути меншим:

- а) 125 млн грн;
- б) 200 млн грн;
- в) 500 млн грн
- г) вірна відповідь відсутня.

6. Формування та капіталізація банку здійснюються шляхом:

- а) виключно грошових внесків;
- б) грошових та негрошових внесків;
- в) грошових внесків, крім випадків, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, Законом України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» та Законом України «Про спрощення процедур реорганізації та капіталізації банків» протягом строку їх дії;
- г) всі відповіді невірні.

7. Грошові внески для формування та збільшення статутного капіталу

банку резиденти України здійснюють у гривнях, а нерезиденти:

- а) виключно в іноземній валюті;
- б) виключно у гривнях;
- в) в іноземній вільно конвертованій валюті або у гривнях

8. Рахунок 5004 має назву:

- а) Статутний капітал банку;
- б) Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (власників)
- в) Незареєстрований статутний капітал;
- г) Неоплачений капітал.

9. Різниця між номінальною вартістю та вартістю викупу списується:

- а) в межах кредитових залишків з рахунку 5010;
- б) в межах кредитових залишків спочатку з рахунку 5022;
- в) в межах кредитових залишків спочатку з рахунку 5010, а потім з рахунку 5022;
- г) вірна відповідь відсутня.

10. Резервні фонди відображають на рахунку:

- а) 5020;
- б) 5021;
- в) 5022;
- г) 5023.

11. Суми коригування в результаті зміни облікової політики та виправлення суттєвих помилок відображають з використанням рахунку:

- а) 5020;
- б) 5030;
- в) 5040 або 5041;
- г) 5030 або 5031.

12. Облік прибутку звітного року ведуть на рахунку:

- а) 5030
- б) 5031
- в) 5041
- г) 5040

13. Про намір банку придбати загальну кількість власних акцій або паїв у розмірі 10 і більше відсотків загальної емісії банк письмово повідомляє Національному банку України за:

- а) 5 робочих днів до або після вчинення правочину;
- б) 15 календарних днів до вчинення правочинів;
- в) 10 календарних днів до вчинення правочинів;
- г) 5 календарних днів до вчинення правочинів.

Тема 6. ОБЛІК ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ БАНКУ

6.1. Питання для самоконтролю

1. Розкрийте економічний зміст понять «дохід», «витрати».
2. Розкрийте економічний зміст понять «договір», «договірний актив», «забезпечення», «договірне зобов'язання».
3. Опишіть сутність принципу нарахування.
4. Розкрийте економічний зміст операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.
5. Наведіть класи рахунків, які використовуються для обліку доходів і витрат в банках України.
6. Чи існують законодавчі вимоги до порядку формування аналітичних рахунків за рахунками класів 6 “Доходи” і 7 “Витрати”?
7. Наведіть рахунок обліку доходів майбутніх періодів та його характеристику.
8. Наведіть рахунок обліку витрат майбутніх періодів та його характеристику.
9. Наведіть основні нормативні та методичні документи якими врегульовано порядок обліку доходів та витрат банку в Україні.
10. Назвіть назви розділів да 6 класу рахунків.
11. Наведіть назви розділів да 7 класу рахунків.
12. Наведіть бухгалтерське проведення з нарахування комісійних доходів.
13. За яких умов банк визнає в обліку актив?
14. Наведіть порядок визнання витрат на оплату праці.
15. Наведіть порядок визнання витрат за отриманими послугами.
16. Розкрийте порядок визначення фінансового результату діяльності банку.

6.2. Теми рефератів

1. МСФЗ як методичне забезпечення процесу обліку доходів та витрат в банках України.
2. Нормативно-правове забезпечення обліку доходів та витрат в банках України.
3. Сутність та класифікація доходів банку для цілей обліку і складання звітності.
4. Сутність та класифікація витрат банку для цілей обліку і складання звітності.
5. Облік фінансових результатів діяльності банків України.

6.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. Нижченаведена таблиця містить характеристику термінів, визначених законодавством України в банківській сфері. Визначення наведені у довільному порядку. Необхідно правильно поєднати терміни та їх визначення заповнивши для цього перший стовпець.

Терміни: витрати; договір; договірне зобов'язання; договірний актив; дохід; забезпечення; зобов'язання; зобов'язання до виконання; умовне зобов'язання; умовний актив.

Термін	Визначення терміну
	можливий актив, який виникає внаслідок минулих подій і наявність якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих банком.
	збільшення економічних вигід протягом звітного періоду у формі надходжень чи поліпшення активів або зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників
	обіцянка в договорі з покупцем передати/надати покупцю: актив або послугу (або сукупність активів або послуг), які є відокремленими; або серію відокремлених активів або послуг, які є практично однаковими і які передаються покупцю за однаковою схемою;
	можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і наявність якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих банком; або існуюче зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки: немає ймовірності, що вибуття ресурсів, які втілюють економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання; або суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно;
	зобов'язання банку передати активи або послуги покупцю, за які банк отримав компенсацію (або сума компенсації за які підлягає сплаті) від покупця
	існуюче зобов'язання банку, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якого за очікуванням призведе до вибуття ресурсів банку, які втілюють економічні вигоди
	право банку на компенсацію в обмін на активи та послуги, що передані покупцю, за умови, що таке право обумовлене не плином часу, а іншими чинниками (наприклад, виконання певних зобов'язань у майбутньому)
	зобов'язання з невизначеним строком або сумою
	домовленість між двома або декількома сторонами, яка породжує права та/або зобов'язання
	зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам

Завдання 2. Нижченаведена таблиця містить перелік рахунків обліку. Опис рахунків наведено у довільному порядку. Необхідно навести характеристику до рахунків заповнивши для цього другий стовпець.

Номер рахунку	Характеристика (призначення рахунку)
6050	
6204	
6214	
6395	
6490	
6500	
7399	
7400	
7430	
7490	
7900	

Завдання 3. Необхідно зробити всі можливі проведення до наведених господарських операцій з поясненнями та посиланням на нормативно-методичні документи.

Господарські операції	Сума, грн
Нараховано процентні доходи за коштами на вимогу, що розміщені в Національному банку України	100000
Визнано процентні доходи за строковими вкладками (депозитами), що розміщені в Національному банку України	1650000
Відображено процентні доходи за кредитами овернайт, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	252000
Нараховано процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	1985000
Визнано процентні доходи за кредитами, що надані органам державної влади, які обліковуються за амортизованою собівартістю	150000
Нараховано процентні доходи за фінансовим лізингом (орендою), що наданий фізичним особам, який обліковується за справедливою вартістю через прибутки/збитки	250000
Отримано дохід у вигляді дивідендів за інвестиціями в асоційовані компанії	152000
Визнано дохід від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	258000
Штрафи отримані банком від юридичних осіб	15000
Нараховано та отримано комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування банків	980000
Нараховано та отримано комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування клієнтів	1950000
Понесено процентні витрати за коштами на вимогу, що отримані від Національного банку України	150000
Відображено процентні витрати за строковими вкладками (депозитами), що отримані від Національного банку України	254000
Нараховано та оплачено процентні витрати за коштами на вимогу інших банків	350000
Процентні витрати за строковими коштами суб'єктів господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	650000
Процентні витрати за строковими коштами фізичних осіб	980000
Процентні витрати за коштами на вимогу небанківських фінансових установ	152000
Понесено витрати на СЕП	120000
Витрати від інвестицій у дочірні компанії, що обліковуються за методом участі в капіталі	25000
Сплачено банком пеню на користь суб'єкта господарювання	53000
Нарахована заробітна плата працівникам банку (умовно жоден працівник не має права на податкову соціальну пільгу)	800000
Здійснено нарахування та утримання із заробітної плати	?
Нарахована матеріальна допомога працівникам банку	150000
Створено забезпечення на оплату відпускних	640000
Понесено матеріальні витрати на утримання власних основних засобів і нематеріальних активів	100000
Нарахована амортизація основних засобів та нематеріальних активів	250000
Оплачено комунальні послуги	600000
Нараховано та сплачено охоронній компанії за надані послуги	300000
Реалізовано основний засіб за 30 тис.грн. Собівартість – 1 млн. грн, накопичена амортизація – 950 тис.грн	?

Оплачено за надані аудиторські послуги	120000
Списані за підтверджуючими документами витрати на відрядження (проживання в готелях)	60000
Відображено комісійні витрати на розрахунково-касове обслуговування	125000
Відрахування в резерви під заборгованість за наданими кредитами клієнтам	36000
нарахування та сплату збору до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	125000
Визнано економічний результат діяльності банку за звітний рік прибуток чи збиток, нараховано та сплачено податок на прибуток	?
Визнано нерозподілені прибутки минулих років чи непокриті збитки минулих років (на 01.01.20xx року, нерозподілений прибуток минулих років складав – 25 млн.грн)	?

Завдання 4. Необхідно: відновити зміст господарської операції до наведених бухгалтерських проведення та відновити здійснені розрахунки.

№	Господарська операція	Дт	Кт	Сума, грн
		7400	3652	20000
		7401	3622	4400
		3622	1200	4400
		3652	3622	3600
		3652	3622	300
		3622	1200	3600
		3622	1200	300
		3652	2620	16100

Журнал господарських операцій

за _____ 20_ р.

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн

6.4. Тести

1. Зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам, це:

- а) доходи;
- б) витрати;
- в) зобов'язання;
- г) договірний актив.

2. Право банку на компенсацію в обмін на активи та послуги, що передані покупцю, за умови, що таке право обумовлене не плинном часу, а іншими чинниками (наприклад, виконання певних зобов'язань у майбутньому) – це:

- а) договірне зобов'язання;
- б) договірний актив;
- в) дохід;
- г) забезпечення.

3. Забезпечення – це:

а) існуюче зобов'язання банку, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якого за очікуванням призведе до вибуття ресурсів банку, які втілюють економічні вигоди;

б) обіцянка в договорі з покупцем передати/надати покупцю: актив або послугу (або сукупність активів або послуг), які є відокремленими; або серію відокремлених активів або послуг, які є практично однаковими і які передаються покупцю за однаковою схемою;

- в) зобов'язання з невизначеним строком або сумою;
- г) зобов'язання з невизначеним строком та сумою.

3. Умовний актив відображають на:

- а) балансових рахунках
- б) позабалансових рахунках

4. Банк окремо відображає в бухгалтерському обліку результати переоцінки активів та зобов'язань у зв'язку зі зміною офіційного курсу гривні до іноземних валют і банківських металів та результати від купівлі-продажу активів:

- а) так;
- б) ні.

5. Банк обліковує кошти, які надійшли на користь комітентів, принципалів, інших контрагентів:

- а) як кредиторську заборгованість;
- б) як дебіторську заборгованість;
- в) визнає як дохід.

6. Банк відображає витрати на класі:

- а) 6;
- б) 7;
- в) 9;
- г) 5.

7. Витрати майбутніх періодів відображають на рахунку:

- а) 3800;
- б) 3700;
- в) 3600;
- г) 3500.

8. Рахунок «Доходи майбутніх періодів» є:

- а) активним;
- б) пасивним;
- в) активно-пасивним.

9. Банк відображає отримання коштів за нарахованими доходами, які належать до майбутніх періодів:

- а) Дт 1001 Кт 3600;
- б) Дт 3600 Кт 1001;
- в) Дт 3600 Кт 651;
- г) Дт 651 Кт 3600.

10. Банк відображає попередню оплату (аванс) комісійних та інших витрат, які належать до майбутніх періодів

- а) Дт 1001 Кт 3500;
- б) Дт 3500 Кт 1001;
- в) Дт 730 Кт 3500;
- г) Дт 3500 Кт 730.

11. Банк відображає визнання забезпечення (резерву) на покриття ризиків і втрат:

- а) Дт 7706 Кт 3699;
- б) Дт 3699 Кт 7706;
- в) Дт 7141 Кт 3699;
- г) Дт 3699 Кт 1001.

12. Нараховано заробітну плату:

- а) Дт 7400 Кт 3652;
- б) Дт 7400 Кт 3622;
- в) Дт 3652 Кт 1001;
- г) Дт 7401 Кт 3652.

13. Утримання коштів з працівників банку на користь третіх осіб:

- а) Дт 3652 Кт 3622;
- б) Дт 3652 Кт 3653;
- в) Дт 3652 Кт 1001.

14. Залишок нерозподіленого прибутку обліковується за рахунком 5030 «Нерозподілені прибутки минулих років». При цьому виконується така бухгалтерська проводка:

а) Дт 5040 «Прибуток звітного року» Кт 5030 «Нерозподілені прибутки минулих років»;

б) Дт 5020 «Загальні резерви», або 5021 «Резервні фонди», або 5022 «Інші фонди банку», або 5030 «Нерозподілені прибутки минулих років» Кт 5041 «Збиток звітного року».

Тема 7. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ В БАНКАХ УКРАЇНИ

7.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть назву основного нормативного документа яким врегульовано питання оподаткування в банках України.
2. Відповідно до якого закону України здійснює розрахунки з державним бюджетом Національний банк України.
3. Чи є банки платниками податку на прибуток?
4. Що є об'єктом оподаткування податком на прибуток в банках України?
5. Чи зобов'язані банки України здійснювати коригування фінансового результату до оподаткування на різниці визначені ПКУ щодо податку на прибуток?
6. Яка ставка податку на прибуток у банках України?
7. Опишіть можливі ставки оподаткування доходів нерезидентів та прирівняних до них осіб із джерелом їх походження з України.
8. Яким може бути податковий звітний період з податку на прибуток в банках України?
9. Чи зобов'язані банки України сплачувати авансові внески з податку на прибуток підприємств за кожний пункт обміну іноземної валюти?
10. Опишіть види податкових різниць які можуть бути застосовані банками України згідно вимог ПКУ щодо податку на прибуток.
11. Яким нормативним документом встановлена форма податкової Декларації з податку на прибуток підприємств?
12. Чи є єдиною, для всіх суб'єктів господарювання в Україні, форма податкової Декларації з податку на прибуток?
13. Наведіть основні нормативно-правові документи якими визначено порядок нарахування та обліку податку на прибуток в банках України.
14. Розкрийте економічний зміст поняття «витрати (дохід) з податку на прибуток».
15. Розкрийте економічний зміст поняття «відстрочені податкові активи».
16. Опишіть сутність терміну «відстрочені податкові зобов'язання».
17. Розкрийте основні відмінності між тимчасовими різницями, що підлягають оподаткуванню та тимчасовими різницями, що підлягають вирахуванню.
18. Наведіть назви основних рахунків бухгалтерського обліку податку на прибуток в банках України.
19. Наведіть основну кореспонденцію рахунків з обліку податку на прибуток в банках України.
20. В чому полягає особливість оподаткування податком на додану вартість в банках України?

21. За яких обставин банк зобов'язаний зареєструватись платником податку на додану вартість?

22. Наведіть перелік банківських операцій, які не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість.

23. Наведіть приклад банківських операцій, які звільнені від оподаткування податком на додану вартість.

24. Чи мають право банки на добровільну реєстрацію платниками ПДВ?

25. Чи відображають податковий кредит у разі придбання необоротних активів, які будуть використовуватись в неоподатковуваних ПДВ операціях?

26. Як визначається частка використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях?

27. Чи подається до контролюючого органу розрахунок частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях щодо податку на додану вартість?

7.2. Теми рефератів

1. Особливості оподаткування в банках України.
2. Нормативно-методичне забезпечення процесу нарахування та сплати податків в банках України.
3. Організація обліку податкових розрахунків в банках України.
4. Взаємозв'язок фінансової та податкової звітності в банках України.
5. Особливості оподаткування банків України податком на додану вартість.
6. Особливості оподаткування банків України податком на прибуток підприємств.

7.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. Необхідно зробити всі можливі проведення та розрахувати й відобразити в обліку суму податку на прибуток банку України.

Які з наведених операцій є об'єктом оподаткування податком на додану вартість.

Господарські операції	Сума, грн
Нараховано процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	1985000
Визнано процентні доходи за кредитами, що надані органам державної влади, які обліковуються за амортизованою собівартістю	150000
Нараховано процентні доходи за фінансовим лізингом (орендою), що наданий фізичним особам, який обліковується за справедливою вартістю через прибутки/збитки	250000
Отримано дохід у вигляді дивідендів за інвестиціями в асоційовані компанії	152000
Визнано дохід від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	258000
Штрафи отримані банком від юридичних осіб	15000
Нараховано та отримано комісійні доходи від розрахунково-касового	980000

обслуговування банків	
Нараховано та оплачено процентні витрати за коштами на вимогу інших банків	350000
Процентні витрати за строковими коштами суб'єктів господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	650000
Процентні витрати за строковими коштами фізичних осіб	980000
Процентні витрати за коштами на вимогу небанківських фінансових установ	152000
Понесено витрати на СЕП	120000
Витрати від інвестицій у дочірні компанії, що обліковуються за методом участі в капіталі	25000
Сплачено банком пеню на користь суб'єкта господарювання	53000
Нарахована заробітна плата працівникам банку (умовно жоден працівник не має права на податкову соціальну пільгу)	800000
Здійснено нарахування та утримання із заробітної плати	?
Нарахована матеріальна допомога працівникам банку	150000
Створено забезпечення на оплату відпускних	640000
Понесено матеріальні витрати на утримання власних основних засобів і нематеріальних активів	100000
Нарахована амортизація основних засобів та нематеріальних активів	250000
Оплачено комунальні послуги	600000
Нараховано та сплачено охоронній компанії за надані послуги	300000
Реалізовано основний засіб за 30 тис.грн. Собівартість – 1 млн. грн, накопичена амортизація – 950 тис.грн	?
Оплачено за надані аудиторські послуги	120000
Списані за підтверджуючими документами витрати на відрядження (проживання в готелях)	60000
Відображено комісійні витрати на розрахунково-касове обслуговування	125000
Відрахування в резерви під заборгованість за наданими кредитами клієнтам	36000
нарахування та сплату збору до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	125000
Визнано економічний результат діяльності банку за звітний рік прибуток чи збиток, нараховано та сплачено податок на прибуток	?

Завдання 2. Необхідно на підставі аналізу норм ПКУ здійснити розподіл різниць щодо їх впливу на фінансовий результат у разі застосування відповідних коригувань.

Види різниць	Різниця, на які фінансовий результат	
	збільшується	зменшується
Сума нарахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності		
Сума уцінки та втрат від зменшення корисності основних засобів або нематеріальних активів, включених до витрат звітного періоду відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності		
Сума розрахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до пункту 138.3 статті 138 розділу III Податкового кодексу України		
Сума залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів або нематеріальних активів, визначеної відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта		

Сума витрат на створення забезпечень (резервів) для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати) відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності		
Сума використання створених забезпечень (резервів) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати), сформованого відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності		
Сума коригування (зменшення) забезпечень (резервів) для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечення (резерву) на відпустки працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності		
Сума використання резерву у зв'язку із припиненням визнання активу при прощенні заборгованості фізичних осіб, які є пов'язаними з таким кредитором або перебувають з таким кредитором у трудових відносинах, або перебували з таким кредитором у трудових відносинах і період між датою припинення трудових відносин таких осіб та датою прощення їхньої заборгованості не перевищує три роки		
Сума процентів, зменшена щорічно на 5 відсотків, яка збільшила фінансовий результат до оподаткування минулих періодів		
Сума нарахованих доходів від участі в капіталі інших платників податку на прибуток підприємств		
Сума нарахованих доходів у вигляді дивідендів, що підлягають виплаті на користь платника від інших платників податку на прибуток		
Сума втрат від інвестицій в асоційовані, дочірні та спільні підприємства, розрахованих за методом участі в капіталі або методом пропорційної консолідації		

Завдання 3. Банк платник ПДВ придбав будівлю, яка складається з двох частин (кожну з яких можна продати окремо), за 25 млн. грн з ПДВ. За оцінкою експертів, на момент придбання, ринкова вартість першої частини будівлі складає 10 млн. грн, другої частини – 15 млн. грн. Банк планує першу частину будівлі використовувати для забезпечення діяльності, яка не обкладається ПДВ, а другу частину повністю здавати в операційну оренду.

Також, відомо, що в минулому році банк отримав 9,5 млн. грн доходу від діяльності, що не обкладається ПДВ та 1,5 млн. грн з ПДВ від діяльності, що обкладається ПДВ. На кінець звітного року дохід від діяльності, що не обкладається ПДВ складає – 15,5 млн. грн, а від діяльності, що оподатковується ПДВ – 2,0 млн. грн з ПДВ. Необхідно зробити та обґрунтувати бухгалтерські проводки.

Завдання 4. Банк платник ПДВ купив невиробничий нематеріальний актив за 15 тис. грн з ПДВ. Також відомо: у минулому році банком отримано 3,5

млн. грн доходу від діяльності, що не обкладається ПДВ, та 0,5 млн. грн з ПДВ від діяльності, що обкладається ПДВ; в цілому за звітний рік дохід від діяльності, що не обкладається ПДВ складає – 5,5 млн. грн, а від діяльності, що оподатковується ПДВ – 1,0 млн. грн з ПДВ. Зробити та обґрунтувати бухгалтерські проводки.

Завдання 5. Банк платник ПДВ замовив та отримав ремонтні послуги на суму 36 тис. грн з ПДВ для будівлі, яка частково використовується для забезпечення діяльності, що не обкладається ПДВ та частково здається в оренду. Також відомо, що у минулому році банком отримано 2,5 млн. грн доходу від діяльності, що не обкладається ПДВ та 0,3 млн. грн з ПДВ від діяльності, що обкладається ПДВ. За звітний рік дохід від діяльності, що не обкладається ПДВ складає – 3,0 млн. грн, а від діяльності, що оподатковується ПДВ – 1,0 млн. грн з ПДВ. Зробити та обґрунтувати бухгалтерські проводки.

Завдання 6. Банк платник ПДВ купив папір для забезпечення виконання банківських операцій в операційних касах банку. Також відомо: у минулому році банком отримано 3,5 млн. грн доходу від діяльності, що не обкладається ПДВ, та 0,6 млн. грн з ПДВ від діяльності, що обкладається ПДВ; в цілому за звітний рік дохід від діяльності, що не обкладається ПДВ складає – 5,5 млн. грн, а від діяльності, що оподатковується ПДВ – 1,2 млн. грн з ПДВ. Зробити та обґрунтувати бухгалтерські проводки.

Завдання 7. Банк платник ПДВ купив систему відеоспостереження за 150 тис. грн з ПДВ та встановив її на будівлі, яку здають в оренду, з дозволом орендарям її використовувати в цілях власної безпеки. Також відомо: у минулому році банком отримано 3,5 млн. грн доходу від діяльності, що не обкладається ПДВ, та 0,5 млн. грн з ПДВ від діяльності, що обкладається ПДВ; в цілому за звітний рік дохід від діяльності, що не обкладається ПДВ складає – 5,5 млн. грн, а від діяльності, що оподатковується ПДВ – 1,0 млн. грн з ПДВ. Зробити та обґрунтувати бухгалтерські проводки.

7.4. Тести

1. Об'єктом оподаткування з податку на прибуток банку є:

а) прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності банку відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями ПКУ;

б) прибуток із джерелом походження з України визначений у фінансовій звітності банку відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені ПКУ;

в) прибуток із джерелом походження з України;

г) вірна відповідь відсутня.

2. Банки, як платники податку, які здійснюють діяльність з торгівлі валютними цінностями у готівковій формі, зобов'язані сплачувати авансові внески з податку на прибуток:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, за кожний пункт обміну іноземної валюти, внесений до Реєстру пунктів обміну іноземної валюти станом на перше число поточного місяця.

3. Коригування фінансового результату до оподаткування банків України не здійснюються щодо:

- а) суми процентів, визнаних такими, що не відповідають принципу «витягнутої руки» згідно із статтею 39 ПКУ;
- б) суми процентів, що нараховані на користь міжнародних фінансових організацій, які відповідно до міжнародних договорів України наділені привілеями та імунітетом за кредитами (позиками), отриманими суб'єктами господарювання та виконання яких забезпечено державними або місцевими гарантіями;
- в) суми процентів, що нараховані на користь іноземних банків;
- г) всі відповіді вірні.

4. Фінансовий результат до оподаткування збільшується:

- а) на суму позитивного фінансового результату від продажу або іншого відчуження цінних паперів, відображеного у складі фінансового результату до оподаткування звітного періоду відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності;
- б) на суму доходів (зменшення витрат) від погашення раніше списаної за рахунок резерву заборгованості, яка не відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ;
- в) на суму від'ємного фінансового результату від продажу або іншого відчуження цінних паперів, відображеного у складі фінансового результату до оподаткування звітного періоду відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності;
- г) вірна відповідь відсутня.

5. Декларація з податку на прибуток банку заповнюється в:

- а) тис. грн, з одним десятковим знаком;
- б) гривнях, без копійок;
- в) гривнях з копійками.

6. Методичні засади обліку податку на прибуток в банках України визначені:

- а) МСБО 1;
- б) МСБО 12;
- в) МСФЗ 12;
- г) МСФЗ 1.

7. Відстрочені податкові активи - суми податків на прибуток, що підлягають відшкодуванню в майбутніх періодах відповідно до:

- а) тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню;
- б) перенесення невикористаних податкових збитків на майбутні періоди;
- в) перенесення невикористаних податкових пільг на майбутні періоди.
- г) всі відповіді вірні.

8. Сума податків на прибуток, що підлягають сплаті (відшкодуванню) щодо оподаткованого прибутку (податкового збитку) за період – це:

- а) тимчасові різниці;
- б) податкові витрати;
- в) відстрочені податкові зобов'язання;
- г) поточний податок.

9. Сплата податку на прибуток в банках України відображається проведенням:

- а) Дебет - 3520, 3620; Кредит - 1200;
- б) Дебет - 3620; Кредит - 3520.
- в) Дебет - 7900; Кредит - 3620;
- г) Дебет - 3521; Кредит – 7900.

10. Нарахування податку на прибуток в банках України відображається проведенням:

- а) Дебет - 3520, 3620; Кредит - 1200;
- б) Дебет - 3620; Кредит - 3520.
- в) Дебет - 7900; Кредит - 3620;
- г) Дебет - 3521; Кредит – 7900.

11. Банк відображає в обліку визнання ВПА проводкою:

- а) Дебет - 3520, 3620; Кредит - 1200;
- б) Дебет - 3620; Кредит - 3520.
- в) Дебет - 7900; Кредит - 3620;
- г) Дебет - 3521; Кредит – 7900.

12. Частка використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях визначається:

- а) гривнях;
- б) у відсотках як відношення обсягів з постачання оподатковуваних операцій (без урахування сум податку) за попередній календарний рік до сукупних обсягів постачання оподатковуваних та неоподатковуваних операцій (без урахування сум податку) за цей же попередній календарний рік;
- в) у відсотках як відношення обсягів з постачання оподатковуваних операцій з ПДВ за попередній календарний рік до сукупних обсягів постачання оподатковуваних та неоподатковуваних операцій з ПДВ за цей же попередній календарний рік.

Тема 8. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ БАНКІВ

8.1. Питання для самоконтролю

1. Яким нормативним документом визначено форми фінансової звітності банків України та порядок їх складання?
2. Які види звітності можуть складати банки України?
3. Чи використовується банками України таксономія за МСФЗ?
4. Наведіть мету складання фінансової звітності банками України.
5. В яких випадках банками складається консолідована фінансова звітність?
6. До якого органу подається фінансова звітність?
7. Які існують правила округлення при складанні фінансової звітності банками України?
8. Наведіть перелік нормативних документів, які мають вплив на процес складання, подання та оприлюднення фінансової звітності банків України.
9. Чи зобов'язані банки підтверджувати фінансову звітність аудиторським висновком?
10. Чи має право банк вносити зміни до форм фінансової звітності та приміток до них?
11. Наведіть мету та призначення Звіту про фінансовий стан.
12. Наведіть складові елементи статті «Інші фінансові активи».
13. В чому полягає мета та призначення Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід?
14. Що входить до складу іншого сукупного доходу?
15. У яких вимірниках визначаються показники прибутку (збитку) на одну акцію?
16. В чому полягає мета та призначення Звіту про зміни у власному капіталі?
17. Наведіть перелік статей, які розкриваються у Звіті про зміни у власному капіталі.
18. Наведіть перелік статей, які слід відображати в активах Звіту про фінансовий стан.
19. Наведіть перелік статей, які слід відображати у зобов'язаннях та капіталі Звіту про фінансовий стан.
20. Наведіть перелік основних статей, які мають бути розкриті у Звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід.
21. В чому полягає мета та призначення Звіту про рух грошових коштів?
22. За якими видами діяльності структуровано Звіт про рух грошових коштів, в чому полягає їх сутність?
23. Опишіть спільне та відмінне у методах за допомогою яких можна складати Звіт про рух грошових коштів в банках України.
24. Чому має відповідати загальний чистий результат руху грошових коштів та їх еквівалентів від усіх видів діяльності?

25. Наведіть приклади статей, які можуть бути відображені у Звіті про рух грошових коштів.
26. В чому полягає мета та призначення приміток до фінансової звітності.
27. Наведіть основні питання, які слід відображати у примітках до фінансової звітності банків України.
28. Згідно якого МСФЗ складається річна фінансова звітність банків України?
29. Наведіть назву МСФЗ, яким врегульовано питання складання проміжної фінансової звітності.
30. Які форми звітів включає проміжна фінансова звітність?
31. Наведіть складові пояснювальних приміток до проміжної скороченої фінансової звітності.
32. Яка інформація є суттєвою?
33. Чи має право банк подавати повний комплект проміжної фінансової звітності згідно з МСБО 1 «Подання фінансової звітності»?
34. Наведіть терміни подання та оприлюднення річної та проміжної фінансової звітності.
35. Яка інформація має бути розкрита банком у Звіті про управління?
36. Чи перевіряється Звіт про управління аудиторською фірмою?
37. Наведіть назву та номер МСФЗ яким врегульовано питання виправлення помилок минулих періодів.
38. Яким МСФЗ слід керуватись при складанні звітності в частині відображення витрат з податку на прибуток та відстрочених податків.
39. Згідно вимог якого МСФЗ банк має розкривати інформацію про сегменти у фінансовій звітності.
40. Опишіть порядок розкриття інформації про суттєві операції після дати балансу.
41. Опишіть порядок розкриття інформації щодо операцій з пов'язаними особами.
42. Згідно вимог якого МСФЗ відображають інформацію в звітності банків щодо непоточних активів, утримуваних для продажу та/або розподілу власникам.

8.2. Темі рефератів

1. Сутність та класифікація звітності банків України.
2. Структура і зміст форм фінансової звітності банків України.
3. Особливості застосування банками України таксономії за МСФЗ.
4. Структура і зміст приміток до фінансової звітності в банках України.
5. Методика складання консолідованої фінансової звітності в банках України.
6. Порядок складання, подання та оприлюднення фінансової звітності банками України.
7. Структура і зміст Звіту про управління.

8.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. На підставі даних наведених в таблицях, необхідно зробити можливі проведення та скласти Звіт про фінансовий стан і Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід.

Інформація щодо залишків за рахунками обліку (статтями).

№	Статті	Сума, млн. грн
1	Кошти на вимогу суб'єктів господарювання	100
2	Строкові вклади (депозити) суб'єктів господарювання	150
3	Будівлі, споруди, обладнання та інші основні засоби банку	420
4	Банкноти та монети в касі банку	156
5	Банкноти та монети в касі відділень банку	29
6	Строкові вклади (депозити) Національного банку України	450
7	Облігації внутрішньої державної позики, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	125
8	Кредити овернайт, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю	255
9	Кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	603
10	Кошти на вимогу фізичних осіб	400
11	Нараховані витрати за коштами на вимогу фізичних осіб	25
12	Резерв за коштами на вимогу фізичних осіб	50
13	Статутний капітал	350,2
14	Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України	470
15	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (власників)	42
16	Емісійні різниці	12
17	Непокриті збитки минулих років	9
18	Знос основних засобів	12
19	Строкові вклади (депозити) фізичних осіб	100
20	Матеріали	0,2

Інформація щодо доходів та витрат банку

Господарські операції	Сума, грн
Нараховано процентні доходи за коштами на вимогу, що розміщені в Національному банку України	100000
Визнано процентні доходи за строковими вкладками (депозитами), що розміщені в Національному банку України	1650000
Відображено процентні доходи за кредитами овернайт, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	252000
Нараховано процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	1985000
Визнано процентні доходи за кредитами, що надані органам державної влади, які обліковуються за амортизованою собівартістю	150000
Нараховано процентні доходи за фінансовим лізингом (орендою), що наданий фізичним особам, який обліковується за справедливою вартістю через прибутки/збитки	250000
Отримано дохід у вигляді дивідендів за інвестиціями в асоційовані компанії	152000
Визнано дохід від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	258000
Штрафи отримані банком від юридичних осіб	15000

Господарські операції	Сума, грн
Нараховано та отримано комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування банків	980000
Нараховано та отримано комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування клієнтів	1950000
Понесено процентні витрати за коштами на вимогу, що отримані від Національного банку України	150000
Відображено процентні витрати за строковими вкладками (депозитами), що отримані від Національного банку України	254000
Нараховано та оплачено процентні витрати за коштами на вимогу інших банків	350000
Процентні витрати за строковими коштами суб'єктів господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	650000
Процентні витрати за строковими коштами фізичних осіб	980000
Процентні витрати за коштами на вимогу небанківських фінансових установ	152000
Понесено витрати на СЕП	120000
Сплачено банком пеню на користь суб'єкта господарювання	53000
Нарахована заробітна плата працівникам банку (умовно жоден працівник не має права на податкову соціальну пільгу)	800000
Здійснено нарахування та утримання із заробітної плати	?
Створено забезпечення на оплату відпускних	640000
Понесено матеріальні витрати на утримання власних основних засобів і нематеріальних активів	100000
Нарахована амортизація основних засобів та нематеріальних активів	250000
Оплачено комунальні послуги	600000
Нараховано та сплачено охоронній компанії за надані послуги	300000
Реалізовано основний засіб за 30 тис.грн. Собівартість – 1 млн. грн, накопичена амортизація – 950 тис.грн	?
Оплачено за надані аудиторські послуги	120000
Списані за підтверджуючими документами витрати на відрядження (проживання в готелях)	60000
Відображено комісійні витрати на розрахунково-касове обслуговування	125000
Відрахування в резерви під заборгованість за наданими кредитами клієнтам	36000
нарахування та сплату збору до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	125000
Визнано економічний результат діяльності банку за звітний рік прибуток чи збиток, нараховано та сплачено податок на прибуток	?
5% чистого прибутку направлено на формування резервного капіталу	?
15 % - визнати дивідендами до сплати	
Визнано нерозподілені прибутки минулих років чи непокриті збитки минулих років	?
Відображено виправлення помилки минулого року. В минулому році помилково було нараховано амортизації 252 тис.грн, в той час як мало бути нараховано 282 тис. грн.	

Додаток 1
до Інструкції про порядок складання
та оприлюднення фінансової
звітності банків України
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
04.04.2018 № 34
(пункт 1.6 глави 1 розділу II))

ЗВІТ
про фінансовий стан (Баланс)
на _____
(число, місяць, рік)

(тис. грн)

№ з/п	Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4	5
1	АКТИВИ			
2	Грошові кошти та їх еквіваленти			
3	Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України			
4	Кредити та заборгованість банків			
5	Кредити та заборгованість клієнтів			
6	Інвестиції в цінні папери			
7	Похідні фінансові активи			
8	Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії			
9	Інвестиційна нерухомість			
10	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток			
11	Відстрочений податковим актив			
12	Гудвіл			
13	Основні засоби та нематеріальні активи			
14	Інші активи			
15	Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття			
16	Усього активів			

17	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
18	Кошти банків			
19	Кошти клієнтів			
20	Похідні фінансові зобов'язання			
21	Боргові цінні папери, емітовані банком			
22	Інші залучені кошти			
23	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток			
24	Відстрочені податкові зобов'язання			
25	Резерви за зобов'язаннями			
26	Інші зобов'язання			
27	Субординований борг			
28	Зобов'язання групи вибуття			
29	Усього зобов'язань			
30	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
31	Статутний капітал			
32	Емісійні різниці			
33	Незарєєстрований статутний капітал			
34	Інший додатковий капітал			
35	Резервні та інші фонди банку			
36	Резерви переоцінки			
37	Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток)			
38	Неконтрольована частка			
39	Усього власного капіталу			
40	Усього зобов'язань та власного капіталу			

Затверджено до випуску та підписано

«___» _____ 20__ року Голова правління

(підпис, ініціали,
прізвище)

Головний бухгалтер
(прізвище виконавця, номер
телефону)

(підпис, ініціали,
прізвище)

Додаток 2
до Інструкції про порядок
складання та оприлюднення
фінансової звітності банків України
(пункт 2.6 глави 2 розділу II)

ЗВІТ
про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за _____ рік

Таблиця 1
(тис. грн)

№ з/п	Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4	5
1	Процентні доходи			
2	Процентні витрати			
3	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)			
4	Комісійні доходи			
5	Комісійні витрати			
6	Чистий прибуток/(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток			
7	Чистий прибуток/(збиток) від операцій із хеджування справедливої вартості			
8	Чистий прибуток/(збиток) від операцій із борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід			
9	Чистий прибуток/(збиток) від операцій із іноземною валютою			
10	Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти			
11	Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості			
12	Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
13	Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
14	Чистий збиток від зменшення корисності фінансових активів			

15	Чистий збиток/(прибуток) від збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями			
16	Чистий прибуток/(збиток) від припинення визнання фінансових активів, які обліковуються за амортизованою собівартістю			
17	Частка прибутку/(збитку) асоційованих компаній, облік яких здійснюється за методом участі у капіталі			
18	Прибутки/(збитки) від перекласифікації фінансових активів, які обліковувалися за амортизованою собівартістю до справедливої вартості через прибуток або збиток			
19	Накопичений прибуток/(збиток) від перекласифікації фінансових активів, які обліковувалися за справедливою вартістю через інший сукупний дохід до справедливої вартості через прибуток або збиток			
20	Прибутки/(збитки) від хеджування з позиціями ризику, що згортаються			
21	Інші операційні доходи			
22	Витрати на виплати працівникам			
23	Витрати зносу та амортизація			
24	Інші адміністративні та операційні витрати			
25	Прибуток/(збиток) до оподаткування			
26	Витрати на податок на прибуток			
27	Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває			
28	Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
29	Прибуток/(збиток) за рік			
30	ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД:			
31	СТАТТІ, ЩО НЕ БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
32	Зміни результатів переоцінки основних засобів та нематеріальних активів			
33	Зміни частки іншого сукупного прибутку асоційованої компанії			
34	Зміни результатів переоцінки інвестицій у інструменти капіталу			
35	Зміни справедливої вартості боргових фінансових інструментів, пов'язаних зі зміною власного кредитного ризику			
36	Зміни переоцінки зобов'язань за пенсійним забезпеченням працівників			
37	Зміни результатів переоцінки за інструментами хеджування, що хеджують інвестиції в інструменти капіталу			

38	Податок на прибуток, пов'язаний із статтями іншого сукупного доходу, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток			
39	Інший сукупний дохід, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток після оподаткування			
40	СТАТТІ, ЩО БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
41	Зміни результатів переоцінки боргових фінансових інструментів:			
42	чиста зміна справедливої вартості			
43	чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку			
44	Зміни результатів переоцінки за операціями з хеджування грошових потоків:			
45	чиста зміна справедливої вартості			
46	чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку			
47	Зміни накопичених курсових різниць від перерахунку у валюту подання звітності:			
48	чиста зміна справедливої вартості			
49	чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку			
50	Зміни частки іншого сукупного прибутку асоційованої компанії:			
51	чиста зміна справедливої вартості			
52	чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку			
53	Зміни результатів від хеджування чистої інвестиції в закордонну господарську одиницю:			
54	чиста зміна справедливої вартості			
55	чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку			
56	Зміни у часовій вартості опціонів:			
57	чиста зміна справедливої вартості			
58	чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку			
59	Зміни у вартості форвардних елементів форвардних контрактів:			
60	чиста зміна справедливої вартості			
61	чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку			
62	Зміна вартості базисних валютних спредів:			
63	чиста зміна справедливої вартості			

64	чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку			
65	Податок на прибуток, пов'язаний із статтями іншого сукупного доходу, що буде рекласифікований у прибуток чи збиток			
66	Інший сукупний дохід, що буде рекласифікований у прибуток чи збиток після оподаткування			
67	Інший сукупний дохід після оподаткування			
68	Усього сукупного доходу за рік			
69	Прибуток/(збиток), що належить:			
70	власникам банку			
71	неконтрольованій частці			
72	Усього сукупного доходу, що належить:			
73	власникам банку			
74	неконтрольованій частці			
75	Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває:			
76	чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію			
77	скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію			
78	Прибуток/(збиток) на акцію від припиненої діяльності:			
79	чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію			
80	скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію			
81	Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку:			
82	чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік			
83	скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік			

Затверджено до випуску та підписано

«__» _____ 20__ року

Голова
правління

(підпис, ініціали,
прізвище)

(прізвище виконавця, номер телефону)

Головний
бухгалтер

(підпис, ініціали,
прізвище)

Завдання 2. На підставі даних наведених в таблиці, необхідно заповнити форму Звіту про фінансовий стан.

№	Об'єкт обліку	Сума, тис. грн
1	Банкноти та монети в касі банку	489000
2	Кореспондентський рахунок банку в НБУ	1300000
3	Кредити овернайт, що отримані від Національного банку України шляхом рефінансування	188000
4	Нараховані витрати за кредитами, що отримані від Національного банку України шляхом рефінансування	15000
5	Процентні витрати за іншими кредитами, що отримані від Національного банку України шляхом рефінансування	15000
6	Інші кредити, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	63000
7	Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	26000
8	Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	13000
9	Фінансовий лізинг (оренда), що наданий суб'єктам господарювання, який обліковується за амортизованою собівартістю	100000
10	Зараховані кошти на рахунку суб'єкта господарювання на вимогу	50000
11	Боргові державні цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	78000
12	Неамортизований дисконт за борговими цінними паперами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	18000
13	Прості векселі, випущені банком, які обліковуються за амортизованою собівартістю	94000
14	Неамортизований дисконт за короткостроковими цінними паперами власного боргу, емітованими банком	24000
15	Запаси матеріальних цінностей на складі	49000
16	Основні засоби	200000
17	Знос основних засобів	30000
18	Результати переоцінки основних засобів	70000
19	Емісійні різниці	29000
20	Комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування клієнтів	51000
21	Інші доходи	36000
22	Короткострокові вклади (депозити) фізичних осіб	1500000
23	Статутний капітал	250 000

Додаток 1
до Інструкції про порядок складання
та оприлюднення фінансової
звітності банків України
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
04.04.2018 № 34
(пункт 1.6 глави 1 розділу II))

ЗВІТ
про фінансовий стан (Баланс)
на _____
(число, місяць, рік)

(тис. грн)

№ з/п	Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4	5
1	АКТИВИ			
2	Грошові кошти та їх еквіваленти			
3	Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України			
4	Кредити та заборгованість банків			
5	Кредити та заборгованість клієнтів			
6	Інвестиції в цінні папери			
7	Похідні фінансові активи			
8	Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії			
9	Інвестиційна нерухомість			
10	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток			
11	Відстрочений податковим актив			
12	Гудвіл			
13	Основні засоби та нематеріальні активи			
14	Інші активи			
15	Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття			
16	Усього активів			

17	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
18	Кошти банків			
19	Кошти клієнтів			
20	Похідні фінансові зобов'язання			
21	Боргові цінні папери, емітовані банком			
22	Інші залучені кошти			
23	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток			
24	Відстрочені податкові зобов'язання			
25	Резерви за зобов'язаннями			
26	Інші зобов'язання			
27	Субординований борг			
28	Зобов'язання групи вибуття			
29	Усього зобов'язань			
30	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
31	Статутний капітал			
32	Емісійні різниці			
33	Незарєєстрований статутний капітал			
34	Інший додатковий капітал			
35	Резервні та інші фонди банку			
36	Резерви переоцінки			
37	Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток)			
38	Неконтрольована частка			
39	Усього власного капіталу			
40	Усього зобов'язань та власного капіталу			

Затверджено до випуску та підписано

«___» _____ 20__ року Голова правління

(підпис, ініціали,
прізвище)

Головний бухгалтер
(прізвище виконавця, номер
телефону)

(підпис, ініціали,
прізвище)

8.4. Тести

1. Банк складає та подає фінансову звітність до Національного банку України (далі - Національний банк) у грошовій одиниці України - у тисячах гривень. При цьому:

- а) сума менша ніж 400 гривень округлюється до нуля, сума, що дорівнює 400 гривень та більше, округлюється до 1000 гривень;
- б) сума менша ніж 500 гривень округлюється до нуля, сума, що дорівнює 500 гривень та більше, округлюється до 1000 гривень;
- в) сума менша ніж 600 гривень округлюється до нуля, сума, що дорівнює 600 гривень та більше, округлюється до 1000 гривень;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Консолідована та неконсолідована фінансова звітність банків за період, що починається з 1 січня та завершується 31 грудня звітного року, має бути перевірена та підтверджена аудиторською фірмою відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність»:

- а) так;
- б) ні.

3. Банк має право вносити зміни до форм фінансової звітності та приміток до них відповідно до вимог МСФЗ:

- а) так;
- б) ні.

4. Банк у Звіті про фінансовий стан (Балансі) відображає активи, зобов'язання та власний капітал банку за станом на кінець звітного періоду. Статті цього Звіту розміщені в порядку:

- а) зменшення ліквідності;
- б) збільшення ліквідності;
- в) з поділом на поточні та непоточні.

5. Інформація про дочірні компанії надається:

- а) в консолідованій фінансовій звітності;
- б) неконсолідованій (індивідуальній, окремій) фінансовій звітності.

6. Банк подає всі статті доходів та витрат в єдиному Звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід:

- а) так;
- б) ні, якщо він складає звіт про прибутки та збитки;
- в) ні, якщо він складає звіт про сукупний дохід
- г) ні, якщо він заповнює два окремі звіти, а саме: Звіт про прибутки і збитки та Звіт про сукупний дохід.

7. Інформацію про доходи і витрати за внутрішньосистемними

розрахунками:

- а) Банк не включає до Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід;
- б) Банк включає до Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід.

8. Показники прибутку (збитку) на одну акцію зазначаються в:

- а) тис грн;
- б) грн;
- в) мільйонах грн;
- г) взагалі не зазначаються у звітності.

9. Банк для визначення обсягу руху грошових коштів від здійснення операційної діяльності використовує:

- а) прямий метод;
- б) непрямий метод;
- в) один із двох методів – прямий чи непрямий.

10. Нереалізовані прибутки (збитки), що виникають під час зміни офіційного курсу гривні до іноземних валют:

- а) є грошовими потоками
- б) не є грошовими потоками.

11. Проміжна скорочена фінансова звітність включає:

- а) Пояснювальні примітки до проміжної скороченої фінансової звітності;
- б) Проміжний скорочений звіт про фінансовий стан (Баланс);
- в) Проміжний скорочений звіт про зміни у власному капіталі (Звіт про власний капітал)
- г) Проміжний скорочений звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)
- д) всі відповіді вірні.

12. Банки подають проміжну скорочену фінансову звітність на паперових носіях Департаменту банківського нагляду в установлені ним строки, але не пізніше:

- а) 30-го числа місяця, наступного за звітним періодом;
- б) 20-го числа місяця, наступного за звітним періодом;
- в) 30-го числа другого місяця, наступного за звітним періодом.

13. Банк зобов'язаний не пізніше 30 квітня, наступного за звітним роком, оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом із аудиторським звітом:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, але до 30 червня.

Рекомендована література

Основна

1. Павелко О. В. Облік і звітність у банках [Електронне видання] : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2022. 336 с. URL : <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/24616>.
2. Утенкова К.О. Облік у банках: Практ. посіб. Харків: 2021. 176 с.
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності в перекладі 2022 року (МСФЗ, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ.) URL: https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2022_updated-576
4. IFRS Taxonomy 2021, A view organised by financial statement—in Ukrainian URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/standards/taxonomy/translations/ukrainian/2021/ukrainian-taxonomy-iti-2021-fs.pdf>
5. Accounting in Foreign Countries [Electronic resource] / N. Skorobogatova ; Igor Sikorsky KPI. – Electronic text data (1 file: 1,79 MB). – Kyiv : Igor Sikorsky KPI, 2020. 162 p. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/41139/1/Accounting-in-Foreign-Countries_Skorobogatova.pdf
6. Trotman K. Financial Accounting: An Integrated Approach / K. Trotman, E. Carson, K. Morgan. – Sydney : Cengage Learning Australia, 2019. 744 p

Допоміжна

1. Господарський кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 № 436–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
2. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: Постанова Національного банку України від 20.10.2004 № 495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1425-04#Text>
3. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: Постанова Правління НБУ № 555 від 17.11.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1511-04#Text>
4. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України: Постанова Національного банку України від 26.12.2018 № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153500-18#Text>
5. Інструкції про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті: Постанова Національного банку України від 03.03.2023 № 16 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016500-23#Text>
6. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: Постанова Національного банку України від 21.02.2018 № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18#Text>

7. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Національного банку України; Інструкція від 28.08.2001 № 368 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
8. Інструкція про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових активів та податкових зобов'язань: Постанова Національного банку України від 17.03.2009 № 140. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0291-09#Text>
9. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: Постанова НБУ від 29.07.2022 № 163 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>
10. Інструкція з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні: Постанова Національного банку України від 31.03.2017 № 29. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0029500-17#Text>
11. Інструкція про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні: Постанова Національного банку України від 25.09.2018 № 103 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>
12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%201_ukr_2022.pdf
13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 «Податки на прибуток». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E_12_ukr_2022.pdf
14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2021_ukr_2022.pdf
15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 «Проміжна фінансова звітність». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2034_ukr_2022.pdf
16. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E_39_ukr_2022.pdf
17. План рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Національного банку України від 11.09.2017 № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/101/f469870n677.docx>
18. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 № 2755–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
19. Про організацію бухгалтерського обліку в банках України: Постанова Національного банку України від 04.07.2018 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text>

20. Положення про порядок обліку та проведення Національним банком України та банками України операцій з депозитними сертифікатами Національного банку України: Постанова Національного банку України від 03.12.2015 № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0859500-15#Text>

21. Положення про ліцензування банків: Постанова Національного банку України від 22.12.2018 № 149 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18#Text>

22. Положенням про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку: Постанова Правління НБУ 03.12.03 № 516 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

23. Положення про порядок здійснення Національним банком України наглядових функцій щодо банків, діяльність яких пов'язана з державною таємницею: Постанова Національного банку України від 28.12.2002 № 538 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0056-03#Text>

24. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова Національного банку України від 19.05.2020 № 65 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>

25. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова Національного банку України від 30.06.2016 № 351 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>

26. Положення про порядок здійснення банками операцій за акредитивами: Постанова Національного банку України від 03.12.2003 № 514. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#Text>

27. Положення про порядок формування та використання банками резервного фонду: Постанова НБУ від 08.08.2001 № 334 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0749-01#Text>

28. Про структуру системи банківського нагляду Національного банку України та його повноваження щодо адекватного реагування на порушення в діяльності комерційних банків: Постанова Національного банку України; Положення від 17.11.1997 № 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0486500-97#Text>

29. Порядок подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>

30. Правила бухгалтерського обліку операцій з використанням платіжних карток у банках України: Постанова Національного банку України від 08.04.2005 № 123 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0441-05#Text>

31. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Національного банку України від 27.02.2018 № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text>

32. Правила бухгалтерського обліку операцій з акредитивами в банках України: Постанова Національного банку України від 28.12.2019 № 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-19#Text>

33. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
34. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
35. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
36. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
37. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
38. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств: Наказ Мінфіну України від 20.10.2015 № 897 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text>.
39. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова НБУ від 24.10.2011 № 373 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#n362>
40. Про затвердження нормативно-правових актів Національного банку України з бухгалтерського обліку: Постанова НБУ від 11.09.2017 № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n26>
41. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
42. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
43. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>
44. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
45. Сидоренко О.О. Визнання активів з права користування та окремі аспекти організації їх обліку. Випуску наукового-виробничого журналу «Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво». 2020. 6 (117).
46. Сидоренко О.О. Особливості визнання інвестиційної нерухомості в банках України відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. 2020. Випуск 50. С. 280-284.
47. Сидоренко О.О. Особливості відображення в обліку банків доходів (витрат) від зміни справедливої вартості інвестиційної нерухомості. «Інноваційний розвиток інформаційного суспільства: економіко-управлінські, правові та соціокультурні аспекти»: IX Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених (м. Чернігів, 22 грудня 2020 р.): збірник матеріалів конференції. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2020. С.237-239.

48. Сидоренко О.О., Тонкоглас І.В. Класифікація господарських операцій банку для цілей обліку. Вісник Одеського національного університету. Економіка. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. 2020. Вип. 25.4 (83). С.111-115.

49. Сидоренко О.О., Тонкоглас І.В. Обліково-податкові особливості придбання банками України основних засобів. Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : V Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 27 листопада 2019 р.) : тези доповідей. – Чернігів : ЧНТУ, 2019. С. 17-20.

50. Сидоренко О.О., Тонкоглас І.В. Про необхідність удосконалення окремих нормативно-правових актів в сфері бухгалтерського обліку в банках України у зв'язку зі змінами МСФЗ. «Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів в умовах діджиталізації: соціально-економічні та інформаційно-правові аспекти». Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції ЧІБІП МНТУ імені академіка Ю. Бугая. - Чернігів, 23 квітня 2020 року. С. 32-34.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

2. Міністерство фінансів України: веб-сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Національний банк України: веб-сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>

5. Облік і звітність в банках. *Система дистанційного навчання Moodle НУ «Чернігівська політехніка»*. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6116>